

Voortgangsrapportage

De Maatschappelijke Agenda

**Februari
2022**

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Sociale Veiligheid	3
2.1 Tellen.....	3
2.2 Vertellen.....	7
2.3 Analyse en acties.....	9
3. Gezondheid	11
3.1 Tellen.....	11
3.2 Vertellen.....	14
3.3 Analyse en acties.....	16
4. Zorg en ondersteuning	19
4.1 Tellen.....	19
4.2 Vertellen.....	22
4.3 Analyse en acties.....	23
5. Meedoen	25
5.1 Tellen.....	26
5.2 Vertellen.....	30
5.3 Analyse en acties.....	37
6. Opgroeien en ontwikkelen	39
6.1 Tellen.....	39
6.2 Vertellen.....	43
6.3 Analyse en acties.....	47
7. Slot	51

1. Inleiding

De Maatschappelijke Agenda (MAG) 2019-2023 beschrijft wat de gemeente Katwijk, de inwoners en organisaties willen bereiken op vijf hoofdopgaven: gezondheid, sociale veiligheid, meedoen, zorg en ondersteuning en opgroeien en ontwikkelen. Met de MAG stuurt de gemeente op maatschappelijke effecten, doelen en resultaten. Hiervoor gebruikt de gemeente verschillende instrumenten. Bijvoorbeeld de wettelijke kaders als de Wmo, Participatiewet, Jeugdwet en Wet inburgering, maar ook uitgewerkte programma's als het lokaal sportakkoord, de onderwijsagenda, de uitvoeringsagenda eenzaamheid, het lokaal preventieakkoord en de uitvoeringsagenda armoede. Ook de MAG-opdrachten, de bijbehorende subsidieregelingen en de accountgesprekken tussen gemeente en maatschappelijke partners over de uitvoering van de MAG-opdrachten, zijn instrumenten. Een ander belangrijk instrument is het databoek MAG. Hiermee monitort de gemeente of het de doelen uit de MAG bereikt.

Bij het vaststellen van het databoek MAG versie 2.0 in de raadsvergadering van 8 juli 2021 (1824218) is aangegeven dat de raad elk jaar wordt geïnformeerd over nieuwe beschikbare data en de betekenis daarvoor voor de geformuleerde doelen. In deze voortgangsrapportage worden de beschikbare cijfers over 2020 en een enkel cijfer over 2021¹ gepresenteerd (het 'tellen'). Deze nieuwe cijfers zijn vetgedrukt. Ook wordt een beeld geschetst over de uitvoering van de subsidieopdrachten vanuit de maatschappelijke partners (het 'vertellen'). Deze kwantitatieve en kwalitatieve gegevens vormen de input voor het beoordelen of de geformuleerde doelen kunnen worden behaald en of daar aanvullende actie op nodig is. Dit wordt in deze rapportage per MAG-opgave beschreven.

Deze rapportage gaat in hoofdzaak over de voortgang op de indicatoren uit het databoek MAG en de uitvoering van de MAG-opdrachten voor het jaar 2021 waarvoor de partners subsidie hebben ontvangen. De MAG is immers voor het eerst als basis voor een subsidieregeling gebruikt om subsidies doelmatiger in te zetten. Ook de uitvoering van het beleid op het gebied van bijvoorbeeld Wmo, Participatiewet, jeugdhulp, gezondheidszorg, etc. draagt bij aan het bereiken van de MAG-doelen. Echter, over de uitvoering van dit beleid gaat deze rapportage niet. Daarvoor wordt verwezen naar de beschrijving van de voortgang op de doelen uit de begroting, zoals deze in de voor- en najaarsbestuursrapportage en het jaarverslag bij de jaarrekening is opgenomen.

Tot slot, in de rapportage vertellen de maatschappelijke partners dat corona een grote impact heeft op de uitvoering van verschillende MAG-opdrachten en het kunnen behalen van de gestelde doelen in 2023. Op de cijfermatige ontwikkeling bij de doelen en indicatoren is dit nog niet altijd terug te zien. Om hierop te anticiperen en de gevolgen enigszins te kunnen opvangen heeft de gemeente op tal van thema's extra middelen ingezet en ook voor de komende jaren beschikbaar. Het college heeft de gemeenteraad daarover op 25 januari 2022 een brief gestuurd (Besteding coronamiddelen, 2793798).

¹ De meeste cijfers over 2021 zijn voorlopig nog niet beschikbaar; deze worden pas in het najaar 2022 verwacht. In het najaar van 2021 is met de GGD gesproken over de indicatoren met een frequentie van 4 jaar. De GGD heeft aangegeven dat zij op jeugd en volwassenen extra monitoring gaat inbouwen. Dat betekent dat op de 4 indicatoren jeugd er ook een extra meting volgt in 2021 (uitkomst rond april 2022) en 2023 (uitkomst rond april 2024) en op de 15 indicatoren volwassenen een extra meting in 2022 (uitkomst rond april 2023).

2. Sociale Veiligheid

De MAG-opgave *Sociale Veiligheid; Inwoners van Katwijk leven in een veilige omgeving* is in het databoek MAG als volgt geoperationaliseerd.

Doelen	Minder mensen die te maken hebben met uitsluiting en discriminatie	Meer inwoners voelen zich veilig in hun eigen buurt	Minder inwoners ervaren sociale overlast	Minder inwoners die crimineel gedrag vertonen	Minder mensen met een problematische verslaving (die tot overlast kan leiden)
Indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> Aantal klachten en meldingen van discriminatie Aantal politiemeldingen discriminatie-incidenten 	<ul style="list-style-type: none"> Rapportcijfer dat inwoners de leefbaarheid van de eigen woonbuurt geven Percentage inwoners dat zich weleens of vaak onveilig voelt 	<ul style="list-style-type: none"> Percentage buurtbewoners dat één of meer vormen van sociale overlast ervaart 	<ul style="list-style-type: none"> Aantal geregistreerde misdrijven en diefstallen Aantal verwijzingen Bureau Halt per 10.000 jongeren 	<ul style="list-style-type: none"> Percentage binge drinken onder jongeren tot 18 jaar Percentage zwaar drinken 65+ Percentage gebruikt softdrugs 19-64 jaar Percentage gebruikt harddrugs 19-64 jaar

2.1 Tellen

De indicatoren zijn in het databoek MAG voorzien van normen voor 2023. In onderstaande overzichten worden deze indicatoren met normen voor 2023 getoond. De beschikbaar gekomen cijfers over 2020 zijn hierin verwerkt. Vervolgens worden de ontwikkelingen in de cijfers beschreven.

Indicatoren	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aantal klachten en meldingen van discriminatie bij de Algemene Discriminatie Voorziening		5	9	8	14			5
<p><i>Verskillende groepen binnen onze samenleving ervaren discriminatie en voelen zich buitengesloten. Dit kan verschillende oorzaken hebben, een aantal voorbeelden zijn leeftijd, handicap/chronische ziekte of herkomst en huidskleur. Mensen die dit ondervinden kunnen dit melden bij de ADV, de Algemene Discriminatie Voorziening. De laatste jaren zien we een toename van intolerantie. Door te werken aan een inclusievere samenleving streven we ernaar dat minder mensen dit hoeven te ervaren. De norm voor 2023 hebben we daarom vastgesteld op het niveau van 2017.</i></p>								
Bron: Monitor Discriminatie			Frequentie: Jaarlijks			Meeteenheid: Aantal geregistreerde meldingen		
Aantal politiemeldingen discriminatie-incidenten		14	6	4	9			4
<p><i>Soms lopen de gemoederen zodanig op dat de politie er aan te pas moet komen. Het aantal meldingen is echter aanzienlijk afgenomen de laatste jaren. We hanteren daarom het aantal meldingen uit 2019 als norm voor 2023 in de verwachting dat deze trend aanhoudt.</i></p>								
Bron: Monitor Discriminatie			Frequentie: Jaarlijks			Meeteenheid: Aantal geregistreerde meldingen		
Rapportcijfer dat inwoners de leefbaarheid van de eigen woonbuurt geven	7,7	7,6		7,7				7,8
<p><i>Door inzet op vermindering van de onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt en door vergroting van de sociale cohesie verwachten wij dat het rapportcijfer leefbaarheid in de eigen woonbuurt zal verbeteren en inwoners de leefbaarheid in de buurt beter gaan waarderen.</i></p>								
Bron: Veiligheidsmonitor			Frequentie: Tweejaarlijks			Meeteenheid: Rapportcijfer		
% inwoners dat zich wel eens of vaak onveilig voelt in buurt	14,9%	9,6%		10,0%				9,6%
<p><i>Gevoel van onveiligheid in de eigen woonbuurt kent meerdere oorzaken. Sociale cohesie is daarbij één van de factoren die bijdraagt aan vermindering van het onveiligheidsgevoel. Het gaat daarbij onder andere om de vragen of mensen elkaar in de buurt kennen en op een prettige manier met elkaar om gaan. Ook gaat het om de vraag of mensen hun woonbuurt als gezellig ervaren met een gevoel van saamhorigheid, of mensen zich er thuis voelen en tevreden zijn over de bevolkingssamenstelling in hun buurt. Deze factoren proberen we met de Maatschappelijke Agenda positief te beïnvloeden met uiteindelijk een lager percentage inwoners dat zich weleens of vaak onveilig voelt in de buurt. We hanteren daarom de norm uit 2017.</i></p>								
Bron: Veiligheidsmonitor			Frequentie: Tweejaarlijks			Meeteenheid: % inwoners		

Indicatoren	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
% buurtbewoners dat één of meer vormen van sociale overlast ervaart	7,5%	8,8%		7,3%				8,8%
<p><i>Sociale overlast in de eigen woonbuurt, zoals openbare dronkenschap, drugsgebruik en -handel, lastig gevallen worden, hangjongeren of overlast door buurtbewoners wordt door 8,8% van de inwoners als veel ervaren. De kans is aanwezig dat dit de komende jaren zal stijgen aangezien de gemeenten vanaf 2023 zelf moeten voorzien in ondersteuning en begeleiding van kwetsbare inwoners die te maken hebben met ggz- problematiek, verslaving en/of dakloosheid. Dit zou kunnen betekenen dat inwoners meer last gaan ervaren in hun eigen buurt. We zetten de norm daarom op 8.8%.</i></p>								
<i>Bron: Veiligheidsmonitor</i>			<i>Frequentie: Tweejaarlijks</i>			<i>Meeteenheid: % inwoners</i>		
<p>Aantal geregistreerde misdrijven en diefstallen per 1000 inwoners</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gewelds- en seksuele misdrijven 3,0 2,9 2,8 2,6 2,2 2,6 • Vernielingen, misdrijven openbare orde/gezag 4,4 3,5 3,0 3,1 3,5 3,1 • Diefstal uit woning 1,4 1,3 1,1 1,3 1,0 1,3 • Winkeldiefstallen 0,7 1,1 1,3 1,2 1,1 1,2 								
<p><i>In Katwijk is sprake van een dalende trend, behalve voor de opvallende stijging van winkeldiefstallen. De inzet is om de positieve trend door te zetten en de stijging van de laatste te keren. Het is echter niet te voorzien hoe dit zich zal ontwikkelen, bijvoorbeeld in relatie tot corona en toenemende maatschappelijke onvrede en tweedeling. We hanteren daarom de cijfers van 2019 als norm voor 2023.</i></p>								
<i>Bron: CBS Geregistreerde criminaliteit</i>			<i>Frequentie: Jaarlijks</i>			<i>Meeteenheid: Aantal per 1.000 inwoners</i>		
Aantal verwijzingen Bureau Halt per 10.000 jongeren	211	287	184	209	197			200
<p><i>Om te voorkomen dat jongeren in herhaling vallen, worden zij doorverwezen naar Bureau Halt. Te zien is dat er grote fluctuaties per jaar zijn. Aangezien aantallen de afgelopen vier jaar drie keer boven de 200 uitkomen, stellen we de norm voor 2023 op 200.</i></p>								
<i>Bron: Halt via waarstaatjegemeente.nl</i>			<i>Frequentie: Jaarlijks</i>			<i>Meeteenheid: Aantal per 10.000 jongeren</i>		

Indicatoren	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Binge drinken onder jongeren tot 18 jaar				22%				17%
<p><i>Onder binge drinken wordt verstaan 'in de laatste vier weken minimaal één keer 5 of meer drankjes met alcohol gedronken bij één gelegenheid. Dit percentage is in Katwijk 22%, dat is hoger dan in de regio Hollands Midden (17%). We hanteren het regiopercentage als norm. Dit cijfer kan echter in negatieve zin beïnvloed worden omdat de verwachting is dat er een toename van drankgebruik is in de coronaperiode.</i></p>								
Bron: GGD	Frequentie: Vierjaarlijks			Meeteenheid: percentage				
Percentage zwaar drinken 65+	8%				5%			7%
<p><i>De definitie van zwaar drinken is voor mannen minimaal één keer per week 6 of meer glazen en voor vrouwen minimaal één keer per week 4 of meer glazen. In Katwijk is dit toegenomen van 5% in 2012 naar 8% in 2016. In Katwijk is dit percentage uit 2016 hoger dan in de rest van de regio Hollands Midden (2012 6% en in 2016 7%). We streven daarom voor 2023 naar een afname naar het gemiddelde in de regio. Dit cijfer kan echter in negatieve zin beïnvloed worden omdat de verwachting is dat er een toename van drankgebruik is in de coronaperiode.</i></p>								
Bron: GGD	Frequentie: Vierjaarlijks			Meeteenheid: percentage				
Percentage gebruikt softdrugs 18-64 jaar	6%				6%			6%
<p><i>Onder softdrugs wordt verstaan paddo's, cannabis en truffels. Het gebruik hiervan wordt pas sinds 2016 gemeten. Het percentage in Katwijk ligt lager dan dat in regio Hollands Midden (7%). We willen het percentage in Katwijk daarom stabiliseren.</i></p>								
Bron: GGD	Frequentie: Vierjaarlijks			Meeteenheid: percentage				
Percentage gebruikt harddrugs 18-64 jaar	3,4%				4,2%			3,4%
<p><i>Onder harddrugs wordt verstaan amfetamine, XTC, LSD, cocaïne, heroïne, GHB of ketamine. Ook dit percentage wordt pas sinds 2016 gemeten. In Katwijk ligt het percentage harddrugsgebruik in 2016 lager dan in de regio Hollands Midden (4,1%). We willen dit percentage van 3,4% stabiliseren.</i></p>								
Bron: GGD	Frequentie: Vierjaarlijks			Meeteenheid: percentage				

Wat zien we aan cijfermatige ontwikkelingen?

Bij het doel *'Minder mensen die te maken hebben met uitsluiting en discriminatie'* zien we dat de cijfermatige ontwikkeling zich negatief ontwikkelt ten opzichte van het geformuleerde doel in 2023. Zo neemt het aantal klachten en meldingen van discriminatie en het aantal discriminatie-incidenten waarbij politie aan te pas komt toe, terwijl het doel is dat deze aantallen afnemen. Meldingen gaan met name over ras, herkomst en huidskleur, seksuele gerichtheid en arbeidsmarkt en huisvesting. Dit gaat vooral over bejegening in de buurt/wijk en bij commerciële dienstverlening. Dat meer mensen discriminatie ervaren is een landelijke trend. De meldingsbereidheid is landelijk ook toegenomen.

Voor de doelen *'Meer inwoners voelen zich veilig in hun eigen buurt'* en *'Minder inwoners ervaren sociale overlast'* zijn vanuit de Veiligheidsmonitor geen cijfers over 2020 beschikbaar omdat de monitor niet jaarlijks wordt uitgevoerd. Cijfers over 2021 volgen in 2022. Hierdoor is nog geen cijfermatige ontwikkeling en duiding te geven.

Bij het doel *'Minder inwoners die crimineel gedrag vertonen'* zien we dat de cijfermatige ontwikkeling wisselt per onderwerp. Over het algemeen daalt het aantal gewelds- en seksuele misdrijven en diefstallen omdat mensen door corona meer thuis zijn. Dit is met uitzondering van vernielingen, misdrijven openbare orde/gezag waarvan het vermoeden is dat dit enerzijds komt door sociale onrust als gevolg van corona en anderzijds doordat misdrijven online plaatsvinden. Het aantal cyber/online misdrijven stijgt namelijk en dat zijn vormen van misdrijven tegen de openbare orde.

Bij het doel *'Minder mensen met een problematische verslaving (die tot overlast kan leiden)'* zien we dat de cijfermatige ontwikkeling wisselt. Cijfers over binge drinken onder jongeren tot 18 jaar zijn voorlopig nog niet beschikbaar. Het percentage inwoners ouder dan 65 jaar dat zwaar drinkt is afgenomen van 8% in 2016 naar 5% in 2020. Het percentage in Katwijk ligt nu gelijk aan de regio Hollands Midden en is dus gedaald tot onder de gestelde norm van 7% in 2023. Dat is opvallend want de verwachting was dat er door corona mogelijk meer gedronken zou worden. Een verklaring voor de daling is dat het aantal ouderen dat 65 jaar en ouder is, meer is toegenomen dan het aantal zware drinkers, waardoor het percentage zware drinkers daalt. Uit de recente verdieping van de GGD monitor over de invloed van corona op de gezondheid blijkt dat met name hoger opgeleiden en inwoners die géén moeite hebben met rondkomen meer zijn gaan roken en drinken. Dit is tegengesteld aan de algemene tendens dat inwoners met een lagere sociaal economische status minder gezond zijn. Bij de opgave gezondheid ondernemen we actie hierop.

Het percentage inwoners tussen de 18 en 64 jaar dat softdrugs gebruikt is niet gewijzigd. Het percentage dat harddrugs gebruikt is toegenomen van 3,4% in 2016 naar 4,2% in 2020. In de regio is Katwijk geen uitschieter. Ook in andere gemeenten in Hollands Midden is deze stijging zichtbaar. De stijging van het gebruik van harddrugs is ook landelijk waarneembaar. Deskundigen wijzen er op dat het gebruik van harddrugs in het uitgaansleven in de loop der jaren is toegenomen.

2.2 Vertellen

In het kader van deze MAG-opgave Sociale Veiligheid is de uitvoering van de subsidieopdracht Sociale Veiligheid en Gezondheid van belang. Deze opdracht raakt voor wat het gezondheidsdeel betreft ook de MAG-opgave Gezondheid, die in het volgende hoofdstuk aan bod komt.

Uitvoering MAG-opdracht Sociale Veiligheid en Gezondheid 2021

De gemeente Katwijk werkt aan een inclusieve samenleving zodat ook inwoners die zich in een sociaal kwetsbare situatie bevinden, opgenomen worden in hun eigen buurt en niet worden gestigmatiseerd en buitengesloten. We willen dit samen met partners en inwoners bereiken. Met deze opdracht wil de gemeente Katwijk bereiken dat inwoners zich veilig voelen en zich meer gaan inzetten voor het zorgen en behouden van een veilige buurt. De gemeente wil ook bereiken dat sociale overlast door grensoverschrijdend gedrag wordt voorkomen en verminderd. De vijf maatschappelijke partners bij deze opdracht zijn De Brug, Kocon, Rivierduinen, stichting Lumen en stichting Inclusie en Discriminatiebestrijding (IDB). Zij dragen met hun inzet bij aan de doelen die bij deze MAG-opgave horen: minder mensen die te maken hebben met uitsluiting en discriminatie, meer inwoners voelen zich veilig in hun eigen buurt, minder inwoners ervaren sociale overlast, minder inwoners vertonen crimineel gedrag en minder mensen met een problematische verslaving. Twee partners (De Brug en Kocon) zijn sinds jaar en dag goed geworteld in Katwijk. De drie andere partijen werken voornamelijk regionaal en zijn gevraagd meer en beter aan te sluiten op het lokale netwerk. Dat lukte de ene partij wat beter dan de andere. Dit heeft mede te maken met het lokale veld dat in meer of mindere mate open staat voor samenwerking met partijen 'van buiten'. Met de komst van de MAG wordt juist op samenwerking gestuurd. Dit blijkt nodig en kost tijd. Als eenmaal de contacten zijn gelegd en men elkaars expertise en toegevoegde waarde erkent, komt die samenwerking beter tot stand.

Samenwerking onderling, maar ook de uitvoering van de opdracht, werd door corona bemoeilijkt. Opvallend is het verschil daarin, afhankelijk van het type project. Sommige partijen ondervonden weinig hinder, anderen ondervonden redelijk tot veel hinder. Zo konden partners met groepsaanbod minder deelnemers begeleiden en konden bepaalde trainingen geen doorgang vinden. Ook werd ervaren dat scholen door corona geen ruimte hadden voor extra activiteiten. Verder werd opgemerkt dat vanwege corona het niet mogelijk was om gevangenen in de laatste fase van hun detentie op te zoeken om hun terugkeer in de samenleving voor te bereiden. Hierdoor kon de ondersteuning van ex-gedetineerden niet goed kan worden uitgevoerd. Dat leidde vervolgens tot een toename van recidive, melden de partners. Ook zagen de partners als gevolg van corona dat er sprake is van meer eenzaamheid, meer problematiek achter de voordeur, meer somberheid en suïcidale gedachten en een toename van suïcide(pogingen).

Een knelpunt rond de samenwerking en ketenzorg met betrekking tot collectieve preventie GGZ is dat zij deelnemers aan preventieve activiteiten niet mogen registreren. Hierdoor kunnen ze niet doorverwijzen of uitstroomactiviteiten bieden. Dit kan in theorie op termijn leiden tot een zwaardere zorgvraag of het meer dan ééns volgen van een preventieactiviteit. Rivierduinen is hierover in gesprek met de wijkteams.

Positief is dat De Brug aan heeft gegeven dat gedurende het gehele jaar 2021 – en ondanks corona – alle activiteiten goed zijn bezocht. Ook het bemoeizorgproject (rondbrengen van maaltijden) van De Brug was succesvol. Dit project helpt om achter de voordeur te komen en kwetsbare inwoners toe

te leiden naar ondersteuning of dagbesteding. Het aantal inwoners dat hiermee is bereikt, was groter dan verwacht. In 2021 zijn 36 inwoners in beeld gekomen en bezocht. Ongeveer de helft is in zorg terecht gekomen.

De ontwikkeling in de cijfers wordt herkend. De verdubbeling van klachten en meldingen van discriminatie is een landelijke trend. Dit betekent echter niet dat er meer discriminatie is. Door ontwikkelingen in de samenleving zoals Black Lives Matters en corona (gevaccineerd versus niet gevaccineerd) is de bewustwording over uitsluiting en discriminatie gegroeid en is de meldingsbereidheid toegenomen. Katwijk zit ondanks de verdubbeling van klachten en meldingen onder het landelijk gemiddelde. Dat de zogeheten 'high impact crimes' zoals misdrijven, diefstallen en woninginbraken afnemen is ook voor de partners niet vreemd. Door corona zijn meer mensen thuis. De afname van verwijzingen naar Halt wordt herkend en zal naar verwachting doorzetten. Reden hiervoor is dat jongeren in eerste instantie worden doorverwezen naar het Jeugd Preventieteam en pas bij een tweede keer naar Halt. Ook de ontwikkeling in de cijfers rond drank- en drugsgebruik worden door de partners uit de verslavings- en gezondheidszorg herkend.

2.3 Analyse en acties

Zijn de gestelde normen nog steeds haalbaar volgens de partners?

Gelet op het kwantitatieve beeld (2020), het kwalitatieve beeld (2021) en de ontwikkelingen in de samenleving waarin de aandacht voor discriminatie toeneemt en als gevolg van corona wordt versterkt, is het nog maar zeer de vraag of het geformuleerde doel in 2023 kan worden behaald.

De verwachting is dat de daling van het aantal gewelds- en seksuele misdrijven en diefstallen en de stijging van het aantal vernielingen en misdrijven openbare orde aanhouden zolang de coronacrisis voortduurt. Daarmee zouden de doelstellingen grotendeels gehaald kunnen worden, behalve die van het aantal vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde. De afname van verwijzingen naar Halt zet naar verwachting van de partners door. Reden hiervoor is dat preventieve inzet werkt. De verwachting is dat de doelstellingen voor de percentages drugsgebruik in 2023 gehaald kunnen worden door te blijven inzetten op preventie van drugsgebruik onder jongeren tot 18 jaar.

Welke belemmeringen zien onze partners?

De partners maken zich zorgen over de aanhoudende coronacrisis en het effect daarvan op de situatie/veiligheid van gezinnen (wat gebeurt er achter de voordeur als mensen langdurig beperkt worden in hun vrijheid en bewegingsruimte), op het gebruik van drank- en drugs en op het mentale welbevinden van inwoners. Vooralsnog wijzen de cijfers van het aantal gewelds- en seksuele misdrijven dit niet uit; in de vorige paragraaf is een daling van die cijfers te zien.

Welke algemene conclusie trekken we over deze MAG-opgave?

De MAG-opgave ondervindt hinder van corona. De opdracht en doelen zijn helder bij de partners, maar de invloed van corona op het uitvoeren van deze opdracht is groot. Niet alle activiteiten konden worden uitgevoerd. De coronacrisis is een situatie waar zowel gemeente als partners weinig aan kunnen doen. Landelijke maatregelen bepalen vaak de mogelijkheden. De samenwerking tussen de partners kan nog worden versterkt. Dat proces is reeds gaande.

Zijn aanvullende acties nodig?

Om de doelstellingen van deze MAG-opgave te halen, is er vooralsnog geen reden om de normering voor 2023 aan te passen. Ook is er geen reden om meer geld naar de MAG-opdracht Sociale Veiligheid en Gezondheid te schuiven (ten koste van het budget voor andere opdrachten). Als gemeente proberen we de extra coronamiddelen in te zetten om de negatieve gevolgen van de coronacrisis zo beperkt mogelijk te laten zijn. Wel gaan we nadenken over de mogelijkheid om meer focus aan te brengen binnen deze MAG-opdracht. Tot slot gaan we met de partners bekijken of de kansen die zij hebben benoemd ook daadwerkelijk uitgevoerd kunnen worden:

- Bedenken hoe we met signalen omgaan om tussentijds bij te kunnen sturen;
- Betere samenwerking en/of training van vrijwilligers en medewerkers om kennis en vaardigheden op verschillende onderwerpen (denk aan antidiscriminatie en preventie ggz) te vergroten en daarmee de lokale sociale infrastructuur en signalering te versterken;
- Ketenzorg versterken zodat doorverwijzingen tussen eerstelijnszorg en het voorliggend veld beter plaats kunnen vinden;
- Vergroten van bewustzijn over en begrip van mensen die buiten de boot vallen bij de 'gewone' inwoners van Katwijk (normaliseren);
- Bemoeizorg verder inzetten om te voorkomen dat problemen blijven of verergeren.
- Antidiscriminatie: we bespreken de trend over het stijgend aantal meldingen discriminatie met onze partners; we benutten een deel van de extra structurele rijksmiddelen om preventie van discriminatie lokaal te verstevigen.
- Met diverse partners gaan we in gesprek over de mogelijkheden om de stijging van het harddrugsgebruik tegen te gaan en terug te dringen.

3. Gezondheid

De MAG-opgave *Gezondheid; Inwoners van Katwijk zijn gezond en hebben een gezonde levensstijl* is in het databoek MAG als volgt geoperationaliseerd.

Doelen	Minder inwoners krijgen (sociaal)psychische problemen of hebben problemen die verergeren	Meer inwoners (kunnen) sporten en bewegen	Meer inwoners hebben een gezonde en actieve leefstijl
Indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> % volwassen inwoners met een hoog risico op een angststoornis of depressie 	<ul style="list-style-type: none"> % inwoners (0-100) dat voldoet aan de Beweegrichtlijnen van de Gezondheidsraad 	<p><u>Overgewicht</u></p> <ul style="list-style-type: none"> % volwassenen (19-64 jaar) met overgewicht % kinderen (2-14 jaar) met overgewicht <p><u>Alcohol</u></p> <ul style="list-style-type: none"> % inwoners dat verantwoord alcohol drinkt % jongeren < 18 dat recent alcohol heeft gebruikt <p><u>Roken</u></p> <ul style="list-style-type: none"> % inwoners dat dagelijks rookt % jongeren < 18 dat wekelijks rookt

3.1 Tellen

De indicatoren zijn in het databoek MAG voorzien van normen voor 2023. In onderstaande overzichten worden deze indicatoren met normen voor 2023 getoond. De beschikbaar gekomen cijfers over 2020 zijn hierin verwerkt. Vervolgens worden de ontwikkelingen in de cijfers beschreven.

Indicatoren	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
% volwassen (18-64/65+) inwoners met een hoog risico op een angststoornis of depressie	5,6%/ 5,7%				6,3%/ 4,3%			5,6%/ 5,7%
<i>Door meer inzet en een betere signalering en registratie ligt het in de verwachting dat dit percentage stijgt. Daarnaast is sprake van een taboe als het gaat om geestelijke gezondheid en spelen de ambulantisering van zorg en een toename van deze problematiek in verband met corona een rol. We houden de norm daarom gelijk aan 2016.</i>								
<i>Bron: GGD</i>			<i>Frequentie: Vierjaarlijks</i>			<i>Meeteenheid: % inwoners 18+</i>		
% volwassen inwoners dat voldoet aan de Beweegrichtlijnen van de Gezondheidsraad	50%				53%			56%
<i>Regelmatig bewegen draagt op allerlei manieren bij aan gezondheid. Hart en bloedvaten blijven beter in conditie. Het verlaagt de bloeddruk en het cholesterolgehalte en er is minder kans op overgewicht. Verder blijven botten langer sterk en de spijsvertering gaat beter werken. Ontspannen gaat makkelijker en wie veel beweegt is beter bestand tegen stress. Ten opzichte van 2016 is er een positieve trend. Ten opzichte van Holland Rijnland ligt het percentage dat voldoet aan de beweegrichtlijn bij 18+ 3% hoger. Doelstelling van het beleid is om de positieve trend door te zetten.</i>								
<i>Bron: GGD</i>			<i>Frequentie: Vierjaarlijks</i>			<i>Meeteenheid: % inwoners 18+</i>		
% volwassenen met overgewicht	55%				53%			52%
<i>Katwijk zit bij alle leeftijdscategorieën ruim boven het regionale gemiddelde. Dit is voor een belangrijk deel cultuurgebonden. Deze trend is niet zomaar te keren; de ervaring, o.a. met JOGG Katwijk, leert dat dit een kwestie is van een lange adem. Daarnaast heeft corona effect op dit cijfer. De norm op het niveau van de regio (46%) vaststellen is daarom niet realistisch. In 2020 is de norm van 52% in zicht.</i>								
<i>Bron: GGD</i>			<i>Frequentie: Vierjaarlijks</i>			<i>Meeteenheid: % inwoners 18-64 jaar</i>		
% kinderen (2-14 jaar) met overgewicht	15,3%	14,9%	16,0%	14,5%	17,7%			14,4%
<i>Katwijk heeft het hoogste percentage overgewicht in de regio Hollands Midden. De GGD geeft aan dat het percentage normaliter schommelt en dat gemeentelijke inspanningen pas op de lange termijn zichtbaar worden. Daarnaast heeft corona effect op dit cijfer. Streven naar het percentage van Hollands Midden is daarom te ambitieus. We hanteren het gemiddelde percentage van de afgelopen acht jaar als norm.</i>								
<i>Bron: GGD</i>			<i>Frequentie: Jaarlijks</i>			<i>Meeteenheid: % inwoners 2-14 jaar</i>		

Indicatoren	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
% inwoners dat verantwoord alcohol drinkt	35%				40%			37%
<p><i>Verantwoord drinken betekent niet drinken of maximaal 1 glas per dag drinken. In Katwijk is het percentage inwoners dat verantwoord drinkt 35%. Dat is lager dan het gemiddelde in de regio Hollands Midden. We streven naar een toename van het aantal inwoners dat verantwoord drinkt. We zetten de norm daarom op het gemiddelde in de regio: 37%.</i></p>								
Bron: GGD	Frequentie: Vierjaarlijks			Meeteenheid: % inwoners 18-64 jaar				
% jongeren < 18 dat recent alcohol heeft gebruikt				30%				< 29%
<p><i>In Katwijk is dit percentage de afgelopen 11 jaar flink gedaald (van 56% in 2008 naar 30% in 2019) mede door het instellen van een wettelijke leeftijdsgrens. Ook bij deze cijfers worden veranderingen pas op de lange termijn zichtbaar. In de regio Hollands Midden is dit 25%. We streven naar het verlagen van dit percentage tot onder de 29% in 2023.</i></p>								
Bron: GGD	Frequentie: Vierjaarlijks			Meeteenheid: % inwoners klas 2 en 4				
% inwoners dat dagelijks rookt	22%				19%			20%
<p><i>Het gemiddelde in regio Hollands Midden is 20%, ook hier is sprake van een hoger percentage in Katwijk. We streven naar het regiopercentage.</i></p>								
Bron: GGD	Frequentie: Vierjaarlijks			Meeteenheid: % inwoners 18-64 jaar				
% jongeren < 18 dat wekelijks rookt				5,4%				4,6%
<p><i>In Katwijk rookt 5,4 van de leerlingen wekelijks. Dat cijfer is gedaald ten opzichte van 2008 (18,5%) en 2013 (13,1%). In vergelijking met de regio is dit echter nog steeds hoog (3,8%). Door inzet op een Rookvrije Generatie (landelijke campagne gericht op de omgeving van kinderen – school, sportvereniging etc.) hopen we dit percentage te verminderen. De norm stellen we op de helft van het verschil met de regio.</i></p>								
Bron: GGD	Frequentie: Vierjaarlijks			Meeteenheid: % inwoners klas 2 en 4				

Wat zien we aan cijfermatige ontwikkelingen?

Bij het doel *'Minder inwoners krijgen (sociaal)psychische problemen of hebben problemen die verergeren'* zien we dat het percentage volwassenen van 18-64 jaar is toegenomen en het percentage 65+ is afgenomen. Dat strookt met de observaties van de partners.

Bij het doel *'Meer inwoners (kunnen) sporten en bewegen'* zien we een stijging van het percentage volwassen inwoners dat voldoet aan de Beweegerichtlijnen van de Gezondheidsraad van 50% naar 53%. Dat is een positieve ontwikkeling op weg naar het doel van 56% in 2023.

Bij het doel *'Meer inwoners hebben een gezonde en actieve leefstijl'* zien we een wisselend beeld. Het percentage inwoners met overgewicht is gedaald van 55% naar 53%. Dat is een positieve ontwikkeling op weg naar het doel van 52% in 2023. Daarentegen zien we bij het percentage kinderen (2-14 jaar) met overgewicht juist een forse stijging van 14,5% in 2019 naar 17,7% in 2020. De norm van 14,4% in 2023 wordt daarmee moeilijker haalbaar. Het percentage inwoners dat verantwoord alcohol drinkt is toegenomen van 35% naar 40%. Dat is een verbetering van de situatie en meer dan de norm van 37% in 2023. Over het percentage jongeren onder de 18 jaar dat alcohol heeft gebruikt en dat wekelijks rookt, zijn nog geen cijfers beschikbaar. Het percentage inwoners dat dagelijks rookt is afgenomen van 22% naar 19%. Daarmee is het percentage momenteel onder de gestelde norm voor 2023.

3.2 Vertellen

In het kader van deze MAG-opgave is de uitvoering van de volgende subsidieopdrachten van belang: 'Gezonde leefstijl', 'Sport en Bewegen' en 'Sociale Veiligheid en Gezondheid'. Hieronder wordt een korte weergave gegeven van de uitvoering van de eerste twee genoemde opdrachten. De beschrijving van de uitvoering van de opdracht 'Sociale Veiligheid en Gezondheid' staat in voorgaande hoofdstuk.

Uitvoering MAG-opdracht Gezonde Leefstijl 2021

Het doel van deze opdracht is om een gezonde leefstijl te promoten en gezondheidsproblematiek zoveel mogelijk te voorkomen. Het gaat in deze opdracht om preventief aanbod en de communicatie daarover. Onder deze opdracht valt één activiteit: Welzijn op Recept en Bewegen op Recept. Ondanks corona ging de uitvoering van deze programma's goed. Welzijn op Recept is een alternatief voor mensen met psychosociale klachten. In plaats van medicijnen voor te schrijven, verwijst de huisarts deze patiënten door naar een welzijnscoach. Klachten als vermoeidheid, pijn in de nek, maar ook stress, angst en somberheid hebben lang niet altijd een medische oorzaak. Vaak spelen onderliggende sociaal maatschappelijke problemen een rol, zoals overlijden van een partner, verlies van werk, eenzaamheid etc. In Katwijk zijn er in 2021 45 doorverwijzingen geweest. Bewegen op Recept is een integrale aanpak tussen sport en zorg, waarbij mensen worden gestimuleerd om te sporten en te bewegen. Huisartsen, praktijkondersteuners, fysiotherapeuten en diëtisten verwijzen patiënten naar een beweegmakelaar. Hiermee wordt hun gezondheid in positieve zin bevorderd. In Katwijk is dat vorig jaar 16 keer gebeurd. Bewegen op Recept is later gestart dan Welzijn op Recept waardoor het aantal verwijzingen minder is. Met Welzijn op Recept bereikten we vooralsnog vooral ouderen.

De partners signaleren een toename van somberheid en depressie als gevolg van corona. Partners zien ook een toename van kwetsbaarheid, eenzaamheid (enorme behoefte aan ontmoeten) en meer problematiek achter de voordeur. Ook wordt bij jongeren een toename aan mentale problematiek geconstateerd: somberheid, depressie, suïcidale gedachten. Dit wordt onderstreept door de recent beschikbaar gekomen GGD monitor corona.

Huisartsen signaleren steeds vaker mentale stress en somberheid bij jongeren, veroorzaakt door corona. Daarom gaat er ook ingezet worden op het bereiken van jongeren met WOR. Daarnaast wordt gewerkt aan het doorwijzen naar WOR en BOR door nieuwe partners, denk hierbij aan de diëtisten, psychologen en het wijkteam.

Uitvoering MAG-opdracht Sport en Bewegen 2021

Meer sporten en/of bewegen helpt mee aan een gezonde leefstijl en aan een betere gezondheid. Het heeft een positieve invloed op de gezondheid en het welzijn van (kwetsbare) inwoners. Sport en bewegen hebben een grote maatschappelijke waarde en ook een positieve invloed op de vorming en ontplooiing van mensen. De opdracht richt zich op:

- een sport- en beweegaanbod voor 0 tot 99;
- meer samenwerking bij het afstemmen van waar de doelgroep behoefte aan heeft én wat er wordt aangeboden;
- inactieve inwoners of inwoners met een bewegachterstand gaan meer bewegen;
- meer sportverenigingen die maatschappelijk verantwoord verenigingen met een aanbod voor specifieke doelgroepen;
- meer sportkantine die voldoen aan de richtlijnen gezondere sportkantine van het voedingscentrum;
- een groter aanbod voor mensen met een beperking;
- een veilig, pedagogisch verantwoord en gezond sportklimaat bij alle sportverenigingen;
- passend en toegankelijk aanbod voor kinderen/jeugd van 0 t/m 18;
- specifiek aanbod voor kinderen/jeugd met een motorische achterstand;
- en meer leden in de leeftijd van 12 tot 18 bij de sportverenigingen.

De opdracht wordt uitgevoerd door 14 partners: Badmintonvereniging De Valken, Boules de la Mer, Tafeltennisvereniging Rijnsoever, Welzijnswartier, Katwijkse Reddingsbrigade, Katwijkse Damclub, tennisvereniging KLTV, Stichting De Zevensprong, Zwem- en Poloclub Katwijk, Grasshoppers, RVV Volleybalvereniging, Sport en Recreatie, Sportvereniging Katwijk Rijn en IJclub Voorwaarts.

Bij de uitvoering van de opdracht hebben de sportverenigingen veel last gehad van de coronamaatregelen waardoor veel activiteiten die onder de MAG-opdracht vallen niet zijn doorgegaan. Binnen de mogelijkheden die er waren heeft een beperkt aantal activiteiten nog wel kunnen plaatsvinden. Voor buitensport waren er meer mogelijkheden dan voor de binnensport. De activiteiten zijn aangepast aan de maatregelen (alleen jeugd, kleinere groepen aangepaste tijden). Sommige binnensportverenigingen hebben (een deel van) hun activiteiten in de openbare ruimte kunnen organiseren. Het was voor de verenigingen dus bijzonder lastig om een bijdrage te kunnen leveren aan het doel 'meer bewoners (kunnen) sport en bewegen'. Het sociale aspect van ontmoeting tijdens het sporten was daardoor ook een heel stuk minder. Het Welzijnswartier daarentegen heeft aangegeven dat zij ondanks corona nog

relatief veel heeft kunnen doen, zoals het opzetten van wandelgroepen (eerst onder begeleiding van een beweegmakelaar, vervolgens zelfstandig), vitality clubs 55+, fietsclub en sportactiviteiten bij de Torenflats.

Wat bij veel maatschappelijke partners speelt is het vraagstuk van voldoende vrijwilligers. Ook de sportverenigingen lopen daar tegen aan. Zij besteedden daar zelf al veel aandacht aan en werden daarbij ondersteund vanuit het traject verenigingsondersteuning van het lokale sportakkoord.

De aanwezigheid van corona in de samenleving en als gevolg daarvan de beperkte mogelijkheden voor sportverenigingen om hun activiteiten uit te voeren, heeft ook effect op het aantal leden. Dat aantal is gedaald, waardoor de doelstelling om meer mensen te laten sporten en bewegen onder druk komt te staan. Het is niet duidelijk hoeveel mensen die niet meer bij een vereniging konden sporten, nog wel op eigen initiatief en ongeorganiseerd in de openbare ruimte zijn gaan sporten en bewegen.

Een aantal binnensportverenigingen heeft aangegeven dat zij – wanneer zij willen groeien in de toekomst – beperkt worden door de huidige beschikbare zaalruimten. Voor de uitvoering van de MAG-opdracht ervaren deze verenigingen geen probleem, het is daarom een toekomstgericht vraagstuk.

3.3 Analyse en acties

Zijn de gestelde normen nog steeds haalbaar volgens de partners?

Bij het doel *Minder inwoners krijgen (sociaal)psychische problemen of hebben problemen die verergeren* is de vraag wat het effect van corona is op de cijfers in de komende jaren. De signalen daarover zijn zorgwekkend. De partners zien een toename van somberheid, angst, stress en depressie als gevolg van corona, zowel onder jongeren als onder ouderen. Onder volwassenen is veel ziekteverzuim door angst of depressie, ook dit is corona gerelateerd. Het wordt vermoedelijk lastig om de norm voor 18-64-jarigen te behalen.

Partners missen in het databoek de cijfers over de jongeren. De GGD heeft hier in 2021 een (niet structurele) monitor op ingericht, maar de cijfers hiervan zijn nog niet beschikbaar. Volgens de partners gaat het onder jongeren met (sociaal)psychische problemen om grote aantallen, vanaf een vrij jonge leeftijd. Zorgcoördinatoren op scholen bevestigen dit, de wachtlijsten verzwaren de problematiek. Opvallend is dat de indicator ‘% 15-16 jarigen dat tevreden is met hun leven’, te vinden bij de opgave Opgroeien en Ontwikkelen, het beeld geeft dat in het eerste coronajaar (2020) het percentage dat tevreden is met 2% is gestegen en in het tweede coronajaar (2021) weer (of slechts) met 1% is gedaald.

Ook bij het doel *Meer inwoners (kunnen) sporten en bewegen* is de vraag wat het effect van corona voor de komende jaren is. Het is daarom nog lastig te bepalen of het doel haalbaar is, ondanks dat het percentage zich richting de norm van 2023 beweegt. Het besef dat bewegen belangrijk is, is bij veel mensen toegenomen. Mogelijk dat daardoor meer mensen de komende jaren gaan sporten of bewegen. Tegelijkertijd kan een langdurige coronacrisis het georganiseerd sporten in de weg staan en het aantal leden bij sportverenigingen verder doen dalen, wat een remmende werking heeft op dit mogelijk

positieve effect. Het is overigens geen goede ontwikkeling als de norm in 2023 zou worden behaald, maar de sportverenigingen flink zijn gekrompen in omvang (aantal leden en vrijwilligers) of aantal.

Bij het doel *'Meer inwoners hebben een gezonde en actieve leefstijl'* is de toename van overgewicht bij kinderen een zorgelijke ontwikkeling. Er is geen verklaring bekend voor deze groei. Het onderstreept wel het belang van inzet op dit onderwerp, zoals bij het programma Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG), om de doelstelling in 2023 te kunnen halen. De ontwikkeling van meer verantwoord drinken en minder roken onder volwassenen is een gewenste ontwikkeling. Vanuit de partners zijn geen bijzondere signalen op dit gebied ontvangen. De verwachting is dan ook dat de gestelde normen voor roken en drinken bij volwassenen haalbaar zijn. Voor jongeren wachten we op de nieuwe cijfers. Hoopvol is dat in het landelijke regeerakkoord plannen staan opgenomen om groenten en fruit BTW vrij te maken en een suikertaks in te voeren. De vraag is wel wanneer dit gerealiseerd wordt en wanneer het effect is te verwachten.

Welke belemmeringen zien onze partners?

De aanwezigheid van corona in de samenleving en de coronamaatregelen van de overheid hebben invloed op alle gestelde normen. Veel activiteiten van de partners kunnen niet worden uitgevoerd en inwoners worden in hun vrijheden en welbevinden beperkt. Partners merken dat scholen maar ook andere partijen door de coronamaatregelen minder tijd en energie hebben voor extra zaken en dat geplande afspraken worden afgezegd. Sportverenigingen zien het aantal leden en vrijwilligers afnemen. Alle partners zijn min of meer aan het overleven.

Door corona denken en handelen partners nu ook eerder in formele zorg en medische trajecten en minder in preventie, terwijl juist de inzet op preventie gewenst is.

Welke algemene conclusie trekken we over deze MAG-opgave?

Corona heeft een niet te onderschatten impact op de uitvoering en realisatie van deze MAG-opgave. Corona belemmert een voortvarende uitvoering van de opdracht door de partners. Veel partners hebben wel ingezet op aangepaste of kleinschaligere activiteiten. Tevens heeft corona directe negatieve impact op de doelen van deze MAG-opgave, met name die gaan over mentale gezondheid en sporten en bewegen. Het is nog te vroeg om te concluderen dat de doelen niet gehaald gaan worden aangezien er vooralsnog een aantal positieve ontwikkelingen in de cijfers is te zien.

Zijn aanvullende acties nodig?

Er is voor deze opgave op dit moment geen reden om de normen aan te passen. De meeste doelstellingen liggen op schema en het is nog niet duidelijk welk effect corona gaat hebben op de verschillende doelen in de komende jaren. De ambities blijven dus staan. Voor de komende jaren zetten we meer in op de verbinding met andere relevante opgaven. Daarbij zal meer synergie aangebracht worden in alle programma's en projecten op het gebied van gezondheid. Denk aan het Lokaal Sportakkoord, het Lokaal Preventieakkoord, JOGG, de Samenwerkingsagenda alliantie Katwijk. Ook zal gezondheid via het armoedebeleid, onderwijsbeleid en ruimtelijk beleid (gezondheid in de Omgevingswet) aandacht krijgen. We beogen dit vanuit de inhoud slimmer te combineren en te organiseren. Ook is voorzien in regionale samenwerking op het gebied van gezondheidspreventie in de regio Midden-Holland.

Met coronamiddelen zetten we voor verschillende groepen inwoners al stevig in op onder andere mentale gezondheid, denk aan Join Us en extra inzet voor Welzijn op Recept voor jongeren en tijdelijk extra capaciteit bij het wijkteam voor jongeren. Aanvullende acties zijn op dit moment niet nodig. Wel onderzoeken we de beschikbaarheid van een indicator voor mentale gezondheid van jongeren.

Daarnaast wordt met coronamiddelen geïnvesteerd in deze opgave door:

- Het professionaliseren van het veld met trainingen positieve gezondheid, een methode waarbij niet ziekte of ongezondheid centraal staat, maar de veerkracht van mensen om zich aan te passen aan wat zich in het leven voordoet.
- Een brede beweging /campagne voor onze inwoners om ze bewuster te maken van het belang van een gezonde leefstijl en ze handvatten te bieden om dit op een leuke en makkelijke manier te doen. Thema's zijn overgewicht, alcohol, roken en mentale gezondheid. Hierbij richten we ons op alle inwoners, van hoge tot lage sociaal economische status.
- Het verbeteren van de aanpak gezonde leefstijl voor jongeren met betrekking tot middelengebruik (alcohol, tabak en drugs).

Verder werken we aan de borging van gezondheid in andere beleidsterreinen zoals economie en onderwijs. Een voorbeeld is het betrekken van ondernemers om hun voedselaanbod gezonder te maken.

Tot slot werken we aan het vergroten van sociale kwaliteit door de fysieke leefomgeving bij te laten dragen aan de sociaal-maatschappelijke doelstellingen van de MAG: gezondheid (sport, spelen en bewegen), veiligheid, meedoen, ontmoeting en opgroeien en ontwikkelen. Sociale kwaliteit is een randvoorwaarde voor de kwaliteit van leven van onze inwoners en daarmee een vorm van preventie. Binnen het project Hoornes Samen in Beweging en de stedenbouwkundige gebiedsvisie Hoornes vindt deze integrale kijk op fysieke en sociale vraagstukken al plaats.

4. Zorg en ondersteuning

De MAG-opgave *Zorg en ondersteuning; Inwoners die hulp nodig hebben, ervaren een hoge kwaliteit van leven en hebben regie over hun leven* is in het databoek MAG als volgt geoperationaliseerd.

Doelen	Inwoners die hulp nodig hebben, ervaren een hogere kwaliteit van leven en hebben regie over hun leven	Inwoners krijgen passende ondersteuning, als zij dat nodig hebben	Overbelasting van mantelzorgers wordt voorkomen of verminderd
Indicatoren	<ul style="list-style-type: none">• % volwassen inwoners dat zich door de ondersteuning die zij krijgen beter kan redden• % volwassen inwoners dat voldoende regie over eigen leven ervaart	<ul style="list-style-type: none">• % inwoners dat de kwaliteit van de Wmo-ondersteuning die zij krijgen goed vindt• % inwoners dat vindt dat de ondersteuning past bij de hulpvraag	<ul style="list-style-type: none">• % volwassen mantelzorgers dat aangeeft zich door die zorg 'tamelijk zwaar belast', 'zeer zwaar belast' of 'overbelast' te voelen

4.1 Tellen

De indicatoren zijn in het databoek MAG voorzien van normen voor 2023. In onderstaande overzichten worden deze indicatoren met normen voor 2023 getoond. De beschikbaar gekomen cijfers over 2020 zijn hierin verwerkt. Vervolgens worden de ontwikkelingen in de cijfers beschreven.

Indicatoren	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
% volwassen inwoners dat zich door de ondersteuning die zij krijgen beter kan redden	86%			84%	89%			86%
<p><i>Wanneer inwoners het op eigen kracht en met hulp van het netwerk niet meer kunnen redden kunnen zij ondersteuning krijgen (toegang, maatwerkvoorzieningen Wmo, algemene voorzieningen, enz.). Met de ondersteuning kunnen inwoners zich beter redden in het dagelijks leven. De ambitie is dit percentage minimaal hetzelfde te houden ten opzichte van 2016.</i></p>								
Bron: Cliëntervaringsonderzoek Wmo via waarstaatjegemeente.nl	Frequentie: Jaarlijks			Meeteenheid: % volwassen inwoners				
% volwassen inwoners dat voldoende regie over eigen leven ervaart	89%				92%			91%
<p><i>Professionals en partners geven aan (in hun werk met Katwijkse cliënten) dat het met de zelfredzaamheid en regie over het eigen leven voor de grootste groep inwoners die zij tegenkomen positief gesteld is. Deze groep mensen kan zich, al dan niet met ondersteuning in de vorm van een maatwerkvoorziening of met gebruikmaking van algemene voorzieningen en basisvoorzieningen, goed redden. Desalniettemin streven we naar een stijging van dit percentage met 2% ten opzichte van 2016.</i></p>								
Bron: RIVM	Frequentie: Vierjaarlijks			Meeteenheid: % inwoners 18+				
% inwoners dat de kwaliteit van de Wmo-ondersteuning die zij krijgen goed vindt	80%			81%	88%			83%
<p><i>Het Cliënt Ervaringsonderzoek Wmo wijst uit dat een grote groep Wmo gebruikers tevreden is over de geboden ondersteuning. Uitgaande van het feit dat het altijd beter kan, wordt gestreefd naar een nog grotere tevredenheid in 2023. Gelijksortige gemeentes scoren net iets hoger (84%). Gestreefd wordt de tevredenheid in Katwijk minimaal te verhogen naar 83%.</i></p>								
Bron: Cliëntervaringsonderzoek Wmo via waarstaatjegemeente.nl	Frequentie: Jaarlijks			Meeteenheid: % volwassen inwoners				

Indicatoren	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
% inwoners dat vindt dat de ondersteuning past bij de hulpvraag	80%			83%	91%			90%
<i>Dit percentage is afkomstig uit de klanttevredenheidsonderzoeken en gaat over onze eigen dienstverlening. Resultaten worden altijd geëvalueerd met de uitvoering waar verbetering ligt. Het streven is dat minimaal 90% van de inwoners vindt dat de ondersteuning past bij de hulpvraag.</i>								
<i>Bron: Cliëntervaringsonderzoek Wmo via waarstaatjgemeente.nl</i>	<i>Frequentie: Jaarlijks</i>			<i>Meeteenheid: % volwassen inwoners</i>				
% volwassen mantelzorgers dat aangeeft zich door die zorg 'tamelijk zwaar belast', 'zeer zwaar belast' of 'overbelast' te voelen	13,8%				13%			16%
<i>Verwachting is dat er een stijging volgt van het in beeld hebben van overbelaste mantelzorgers. Dit komt door de extra aandacht die er besteed wordt aan mantelzorgondersteuning. Katwijk scoort 'gemiddeld' t.o.v. de regio (andere gemeenten hebben hogere percentages).</i>								
<i>Bron: GGD</i>	<i>Frequentie: Vierjaarlijks</i>			<i>Meeteenheid: % inwoners 18+</i>				

Wat zien we aan cijfermatige ontwikkelingen?

Bij het doel 'Inwoners die hulp nodig hebben, ervaren een hogere kwaliteit van leven en hebben regie over hun leven' zien we een stijging van de percentages volwassen inwoners dat zich door de ondersteuning die zij krijgen beter kan redden en volwassen inwoners dat voldoende regie over het eigen leven ervaart. De percentages zijn hoger dan de gestelde norm. Dat is een positieve ontwikkeling. De stijgende lijn wordt herkend. De opgave is om deze percentages de komende jaren op dit niveau te houden. Mensen die onvoldoende kwaliteit van leven of regie over hun leven ervaren hebben vaak meerdere problemen. Bijvoorbeeld onzekerheden rondom inkomen en schulden als belangrijke oorzaken van het verliezen van regie. Dit kan het ook moeilijk maken om aan problemen op andere levensgebieden te werken. Daarnaast is onze maatschappij zodanig complex geworden, dat niet alle inwoners, en met name die met een verstandelijke beperking, goed bij kunnen blijven.

Bij het doel 'Inwoners krijgen passende ondersteuning, als zij dat nodig hebben' zien we dat het percentage inwoners dat de kwaliteit van de Wmo-ondersteuning die zij krijgen goed vindt, flink is gestegen tot ruim boven de gestelde norm voor 2023. Het percentage inwoners dat de ondersteuning passend vindt bij de hulpvraag is eveneens flink gestegen tot iets boven de norm voor 2023. Dat is een positieve ontwikkeling en ook bijzonder in een periode dat er corona is. De stijgende lijn wordt herkend.

Bij het doel 'Overbelasting van mantelzorgers wordt voorkomen of verminderd' zien we ten opzichte van 2016 een lichte daling van het aantal overbelaste mantelzorgers. Dat is op zich gunstig, wetende dat het aantal geregistreerde mantelzorgers is toegenomen sinds 2016. Tegelijkertijd zien we bij het steunpunt Mantelzorg van het Welzijnswijkteam een hoger percentage naar voren komen. Hun cijfers (oktober 2021) zijn hoger dan die van de GGD: 19% scoorde overbelast en 8% zwaar overbelast (GGD: 13% is (zwaar)overbelast). Het steunpunt Mantelzorg werkt echter met een andere methode dan de GGD.

4.2 Vertellen

In het kader van deze MAG-opgave is de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) van belang, evenals de subsidieopdracht Mantelzorgondersteuning. De uitvoering van de Wmo verloopt volgens de regels van de wet, de verordening Wmo en de beleidsregels Wmo. De medewerkers van het wijkteam en de consultants voeren deze juridische kaders uit. Hierdoor krijgen inwoners de hulp en ondersteuning die zij nodig hebben om mee te kunnen doen in de samenleving, om regie te hebben over hun eigen leven, om een hoge kwaliteit van leven te ervaren, om gezond te leven, om veilig te kunnen ontwikkelen en opgroeien, enzovoorts. De uitvoering van de Wmo draagt dus bij aan de doelen van de MAG en in het bijzonder aan de opgave Zorg en Ondersteuning. In de begroting en de andere P&C-documenten staat meer over de doelen, resultaten en uitvoering van de Wmo. In deze paragraaf beperken we ons tot de uitvoering van de MAG-opdracht Mantelzorgondersteuning.

Uitvoering MAG-opdracht Mantelzorgondersteuning 2021

Het doel van deze opdracht is om de overbelasting van mantelzorgers te voorkomen en verminderen. Daarnaast wordt met de opdracht gestreefd naar het verminderen van eenzaamheid, zowel onder volwassenen als jonge mantelzorgers. De uitvoering van deze opdracht is in handen van het Welzijnswijkteam. Met hun steunpunt Mantelzorg zorgen zij voor praktische ondersteuning en begeleiding van mantelzorgers. Ook geven zij onafhankelijk advies en gerichte informatie aan onder andere (thuis)zorgorganisaties, hulpverleners, kerken, vrijwilligersorganisaties, scholen, verenigingen en werkgevers. Het steunpunt bereikt ongeveer 1500 mantelzorgers. Mantelzorgondersteuning is ook gericht op jongeren via het programma Jonge Helden. Daarbij zijn ruim 100 jonge mantelzorgers in beeld. In geval van overbelasting van de mantelzorger biedt het steunpunt Mantelzorg een kort individueel traject. Voor specifieke vragen of ondersteuning verwijzen zij door naar het wijkteam.

Corona zorgt ervoor dat het voor mantelzorgers een zware periode is. Gedurende de lockdowns nemen zij veel zorg over die niet door de zorgaanbieders geleverd kan worden of wanneer de zorgvrager geen hulp van anderen durft te vragen. Het steunpunt Mantelzorg heeft samen met vrijwilligers de ingeschreven mantelzorgers proactief benaderd om gegevens te checken, te horen hoe het met hen gaat en eventuele hulpvragen op te halen. Bij overlijden van de zorgvrager wordt een half jaar later contact gelegd met de mantelzorger. Als vorm van nazorg wordt gevraagd hoe het met hen gaat en of ze behoefte hebben aan ondersteuning in het rouwproces. Voor dat onderdeel zijn afspraken gemaakt met Humanitas zodat naar hen kan worden doorverwezen. De mantelzorgondersteuning vindt op diverse manieren plaats: individueel, in groepen en wijkgericht.

Ook vanuit de samenleving zijn veel initiatieven gestart om inwoners, waaronder mantelzorgers, te ontlasten. Zoals bijvoorbeeld Herberg Thuis dat een buddy-systeem heeft ontwikkeld voor mantelzorgers, MAG partners die vaker contact hebben met hun achterban, of burens die elkaar ondersteunen. Voor de meest kwetsbare inwoner is er altijd gezorgd dat er buitenshuis opvang is, wanneer dat nodig is. Er is dus veel gedaan om de druk op en overbelasting van mantelzorgers tegen te gaan. Regionaal is de pilot “Beter thuis met Dementie” opgestart gericht op mantelzorgers en hun dementerende partner, een preventieve methodiek om langer thuis te stimuleren en mantelzorgers handvatten te geven om overbelasting te voorkomen.

Er is dus gedurende de coronaperiode en de lockdowns meer druk gekomen op mantelzorgers. Zij hebben meer uren mantelzorg verleend dan gebruikelijk, wat uiteindelijk kan leiden tot meer overbelasting. Volgens medewerkers van het wijkteam is er nog wel steeds een taboe op het onderwerp omdat veel mensen wel mantelzorger zijn, maar dit zelf niet zo zien en daarom ook geen hulp aannemen. Dit taboe gaat er in Katwijk langzaam vanaf; het thema mantelzorg wordt steeds meer bespreekbaar.

4.3 Analyse en acties

Zijn de gestelde normen nog steeds haalbaar volgens de partners?

De verwachting is dat de gestelde normen haalbaar zijn. De partners, waaronder medewerkers wijkteam en consulenten, zeggen hierover dat zij zien dat de meeste inwoners voldoende regie ervaren over hun leven. Ze hebben een baan, inkomen, sociale contacten, voelen zich gewaardeerd, geaccepteerd, weerbaar en beschermd. Voor een beperktere groep mensen is dat niet het geval. Zij ervaren een gebrek aan regie over hun leven, bijvoorbeeld omdat ze inkomensproblemen hebben of door een (licht) verstandelijke beperking niet goed kunnen meekomen in onze snel ontwikkelende maatschappij. Partners hebben niet het gevoel dat deze groep mensen groter of kleiner wordt. De medewerkers van het gemeentelijk servicepunt en het wijkteam constateren dat wanneer zij aan één van deze problemen/beperkingen kunnen werken met de cliënt, dit een positief effect heeft op alle levensgebieden. Men heeft het gevoel dat na inzet van hulp via de Wmo of het wijkteam de zelfredzaamheid en regie over eigen leven stijgt. Veel inwoners met een ondersteuningsvraag komen bij het wijkteam. Deze heeft zelf geen cijfers beschikbaar over de klanttevredenheid. Wel geven gesproken medewerkers aan dat zij een belangrijke rol spelen voor mensen die anders tussen wal en schip vallen, omdat zij wel een hulpvraag hebben, maar niet in aanmerking komen voor geïndiceerde hulp. Het wijkteam pakt deze hulpvraag dan zelf op of verwijst naar voorliggende voorzieningen zonder geïndiceerde hulp in te zetten. Naarmate het wijkteam verder doorontwikkeld en meer bekendheid krijgt, kunnen zij een steeds grotere groep van betere ondersteuning voorzien. Dat kan ervoor zorgen dat steeds meer inwoners passende ondersteuning krijgen. Op gebied van mantelzorgondersteuning wordt het nodige georganiseerd en gedaan om de doelstelling te halen. Zo gaat er in 2022 een gesprek plaatsvinden met zorgaanbieders, WZK en gemeente om expertise met elkaar te delen, samenwerking te bevorderen en van elkaar te leren. Daarnaast wordt ingezet op het thema werk en mantelzorg.

Welke belemmeringen zien onze partners?

Een fysiek inloopspreekuur bij de gemeente voor het stellen van een hulpvraag wordt momenteel gemist. Door corona is dit er nu niet. Het is echter belangrijk dat voor inwoners duidelijk is waar zij terecht kunnen met hun problemen. Een inwoner denkt niet in termen van “Wmo” en “algemene

voorziening”, maar denkt in termen van zijn/haar probleem. Het helpt dan als de toegang tot hulp vindbaar en laagdrempelig is, zodat de inwoner niet zelf op zoek hoeft te gaan. De verwachting is dat het inloopspreekuur er in het tweede kwartaal van 2022 wel weer is. Ten aanzien van mantelzorg is het ook van belang dat het mantelzorgaanbod toegankelijk en beter vindbaar is voor mantelzorgers, professionals, scholen en werkgevers, zodat het gebruik ervan hoger wordt en zodoende bijdraagt aan het voorkomen en verminderen van overbelasting.

Welke algemene conclusie trekken we over deze MAG-opgave?

De doelen in deze MAG-opgave (b)lijken haalbaar te zijn. Inzet is met name nodig op het punt van mantelzorg omdat mantelzorgers in de coronaperiode het zwaar hebben. Het steunpunt Mantelzorg ziet meer overbelaste mantelzorgers dan wat er via de GGD-monitor in beeld is gebracht.

Zijn aanvullende acties nodig?

Er is geen noodzaak om normen aan te passen, beleid te wijzigen of meer of minder geld beschikbaar te stellen. Wel is het nuttig om, ondanks de coronabeperkingen, het fysieke inloopspreekuur weer mogelijk te maken. Niet elke inwoner is bij machte of voelt zich er prettig bij om zijn/haar hulpvraag telefonisch of digitaal te verwoorden. Naar verwachting gaat dit inloopspreekuur in het tweede kwartaal weer open. Op gebied van mantelzorgondersteuning gaat er met behulp van financiering van het ministerie van VWS meer aandacht komen voor het toegankelijker maken van de ondersteuningsmogelijkheden. Ook gaat er een gesprek plaatsvinden met zorgaanbieders, WZK en gemeente om expertise met elkaar te delen, samenwerking te bevorderen en van elkaar te leren. Regionaal wordt er intensiever ingezet op het door ontwikkelen van de pilot Beter thuis met Dementie. Daarnaast wordt ingezet op het thema werk en mantelzorg.

5. Meedoen

De MAG-opgave *Meedoen; Inwoners van Katwijk nemen deel en dragen bij aan de maatschappij* is in het databoek MAG als volgt geoperationaliseerd.

Doelen	Zo veel mogelijk inwoners van de beroepsbevolking – ook mensen met een arbeidsbeperking – hebben een betaalde baan, bij voorkeur bij reguliere werkgevers			Inwoners zijn financieel zelfredzaam	Inwoners van Katwijk doen mee en dragen hun steentje bij aan de maatschappij
Indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal inwoners uit de beroeps- en niet-beroepsbevolking met een laag opleidingsniveau en zonder startkwalificatie (x 1.000 inwoners) • % inwoners van de beroepsbevolking met een betaalde baan • % inwoners met een bijstandsuitkering • % werkloze jongeren 16- t/m 22 jarigen • % kinderen tot 18 jaar in uitkeringsgezin • % werkende statushouders 	<ul style="list-style-type: none"> • % inwoners dat aangeeft grote moeite te hebben met rondkomen 	<ul style="list-style-type: none"> • % volwassen inwoners dat in georganiseerd verband onbetaald werk verricht • % geslaagde inburgeraars 		

Doelen	Minder inwoners leven met armoede of schulden	Voorkomen en beperken van eenzaamheid	Bevorderen van sociale acceptatie	Versterken van de sociale cohesie in wijken
Indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> • % huishoudens met een besteedbaar inkomen onder de armoedegrens • % huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum 	<ul style="list-style-type: none"> • % inwoners dat zich wel eens eenzaam voelt 	<ul style="list-style-type: none"> • % jongeren met een positieve mening over het zien zoenen van twee jongens/meisjes 	<ul style="list-style-type: none"> • Schaalscore voor sociale cohesie (0-10)

5.1 Tellen

In het databoek MAG zijn de indicatoren voorzien van normen voor 2023. Zie onderstaande overzichten waarin de cijfers over 2020 zijn verwerkt. Vervolgens worden de ontwikkelingen in de cijfers beschreven.

Indicatoren	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aantal inwoners uit beroeps- en niet-beroepsbevolking met een laag opleidingsniveau en zonder startkwalificatie (x1000)	15	17	15	16	14			14
<i>Bij het einde van de leerplicht of kwalificatieplicht kiezen veel jongeren ervoor direct aan het werk te gaan i.p.v. door te leren. Door in te zetten op onderwijs, basisvaardigheden en diversiteit in het banenaanbod worden jongeren gestimuleerd door te leren. We willen bereiken dat het aantal inwoners met een laag opleidingsniveau daalt van 15 naar 14 inwoners per 1000 inwoners. De relatie arbeidsmarkt-onderwijs is hierin van belang.</i>								
<i>Bron: CBS Arbeidsdeelname</i>			<i>Frequentie: Jaarlijks</i>			<i>Meeteenheid: Aantal x 1.000 inwoners</i>		
% inwoners v/d beroepsbevolking met betaalde baan	70,3%	70,2%	72,7%	73,0%	71,9%			74,0%
<i>Het aandeel werkzame beroepsbevolking in Katwijk was in 2018 72,7%. Met de inzet om meer mensen aan werk te helpen willen we naar 74% in 2023</i>								
<i>Bron: CBS Arbeidsdeelname</i>			<i>Frequentie: Jaarlijks</i>			<i>Meeteenheid: % inw. van de beroepsbevolking</i>		
% inwoners met een bijstandsuitkering	2%	2%	2%	2%	2%	2%		2%
<i>Constante groep die moeilijk uitstroomt uit de uitkering. De uitdaging is om het percentage niet te laten stijgen. Dit is echter mede afhankelijk van meerdere externe factoren, zoals economische ontwikkelingen. Daarom is ervoor gekozen om het percentage constant te houden.</i>								
<i>Bron: CBS Participatiewet</i>			<i>Frequentie: Jaarlijks</i>			<i>Meeteenheid: % inw. met uitkering Wwb/P-wet</i>		
% werkloze jongeren 16- t/m 22 jarigen	1%	1%	1%	0%	1%			1%
<i>We willen jongeren opleiden voor de banen van de toekomst. Een goede verbinding onderwijs-arbeidsmarkt is dan essentieel. We streven ernaar dat alle jongeren een startkwalificatie (mbo2, havo of vwo-diploma) halen, zodat zij een betaalde baan kunnen krijgen. Dit wordt bereikt met o.a. praktijkleren in sectoren als landbouw (o.a. handel en sierteelt), techniek en zorg. Het % werkzoekende jongeren van 16 t/m 22 jaar is maximaal 1%.</i>								
<i>Bron: CBS Jeugd</i>			<i>Frequentie: Jaarlijks</i>			<i>Meeteenheid: % inwoners 16 t/m 22 jaar</i>		

Indicatoren	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
% kinderen tot 18 jaar in uitkeringsgezin	4%	4%	4%	4%	4%			4%
<p><i>Het percentage kinderen dat opgroeit in een gezin dat moet rondkomen van een uitkering ligt de afgelopen jaren rond de 4%. Het opgroeien van kinderen in een gezin met een laag inkomen en/of in armoede heeft effect op de ontwikkeling van het kind en de kansen op latere leeftijd. Het streven is dat het percentage niet stijgt. Dit is echter afhankelijk van meerdere externe factoren, zoals economische ontwikkelingen en de ontwikkelingen op het gebied van COVID-19.</i></p>								
Bron: CBS Jeugd			Frequentie: Jaarlijks			Meeteenheid: % inwoners < 18 jaar		
% inwoners dat aangeeft grote moeite te hebben met rondkomen	2,7%				2,4%			2,9%
<p><i>Het percentage inwoners vanaf 19 jaar dat aangeeft grote moeite te hebben met rondkomen ligt in 2016 op 2,7%. Dit is lager dan het landelijk gemiddelde en het gemiddelde in Holland Rijnland (resp. 4,8% en 3,3%). Het streven is dat het percentage zo min mogelijk stijgt. We moeten echter komende jaren rekening houden met een stijging, mede door de economische gevolgen van corona. We stellen de norm voor 2023 daarom op 2,9%.</i></p>								
Bron: GGD			Frequentie: Vierjaarlijks			Meeteenheid: % inwoners 18+		
% volwassen inwoners dat in georganiseerd verband onbetaald werk verricht	30%				26%			30%
<p><i>De gemeente Katwijk heeft een rijk verenigingsleven. Zij dragen in hoge mate bij aan het welzijn van de inwoners van Katwijk. 30% van de inwoners van Katwijk is vrijwillig actief. Dit komt overeen met het landelijk gemiddelde. Met het oog op de toekomstige ontwikkelingen, zoals het beroep op meer zelfredzaamheid van de inwoner, de toenemende zorgvraag, complexiteit van hulpvragen, vergrijzing en individualisering is het een uitdaging om voldoende vrijwilligers binnen de gemeente Katwijk te vinden en te behouden. Door rekening te houden met deze ontwikkelingen en het belang van vrijwillige inzet in de gemeente Katwijk stellen we de norm op 30%.</i></p>								
Bron: GGD			Frequentie: Vierjaarlijks			Meeteenheid: % inwoners 18+		

Indicatoren	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
% huishoudens met een besteedbaar inkomen onder de armoedegrens	4,7%	4,8%	4,7%	4,6%	4,2%			4,5%
<i>Al jarenlang is het percentage huishoudens met een besteedbaar inkomen onder de armoedegrens (100% van het sociaal minimum) redelijk stabiel. Door in te zetten op preventie en vroegsignalering, en een integrale aanpak bij armoede en schulden, streven we ernaar dat het percentage huishoudens dat een besteedbaar inkomen onder de armoedegrens heeft 4,5% is in 2023.</i>								
Bron: CBS	Frequentie: Jaarlijks				Meeteenheid: % huishoudens			
% huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum	9,9%	9,7%	9,3%	9,1%	9,1%			9%
<i>Het aantal huishoudens met een inkomen lager dan 120% is de afgelopen jaren gedaald. Door vanaf 2021 met (maatschappelijke) partners gezamenlijk te werken aan een integrale, samenhangende aanpak (werk, gezondheid, onderwijs, inkomen, wonen) zetten we in op een percentage van maximaal 9% in 2023. Externe factoren, zoals economische ontwikkelingen/corona, kunnen invloed hebben op het percentage.</i>								
Bron: CBS	Frequentie: Jaarlijks				Meeteenheid: % huishoudens			
% inwoners dat zich wel eens eenzaam voelt	41%				40%			39%
<i>Professionals/partners geven aan dat een daling lastig is. Dit beeld wordt bevestigd door ervaringen bij omliggende gemeenten. De daling van inwoners die zich wel eens eenzaam voelen is een proces van lange adem. Er wordt vanaf 2020 breder ingezet op het verminderen van eenzaamheid onder alle inwoners, ongeacht leeftijd. In de MAG-opdrachten is het een specifiek aandachtspunt. Het streven is om het percentage inwoners dat zich wel eens eenzaam voelt te laten dalen.</i>								
Bron: GGD	Frequentie: Vierjaarlijks				Meeteenheid: % inwoners 18+			
Schaalscore voor sociale cohesie (0-10)	6,4	6,6		6,5				6,7
<i>De schaalscore voor sociale cohesie in Katwijk is vrij constant. Door de inspanningen in het kader van de MAG verwachten we een score die iets hoger komt te liggen.</i>								
Bron: Veiligheidsmonitor	Frequentie: Jaarlijks				Meeteenheid: Schaalscore (0-10)			

Indicatoren	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
% jongeren met een positieve mening over het zien zoenen van twee jongens/meisjes				54% / 61%				59% / 65%
<p><i>Sociale acceptatie kent veel meer aspecten dan acceptatie van alleen seksuele geaardheid. Echter, op dit moment is dit de enige indicator die in relatie tot sociale acceptatie wordt bijgehouden door de GGD. De komende jaren zal de gemeente op zoek gaan naar meer indicatoren die iets zeggen over sociale acceptatie. Ten aanzien van het percentage jongeren met een positieve mening over het zien zoenen van twee jongens of twee meisjes zit Katwijk in 2019 op het niveau van de regio in 2013. In 2023 wordt verwacht dat Katwijk op het gemiddelde niveau van de regio uit 2019 zit.</i></p>								
Bron: GGD			Frequentie: Vierjaarlijks			Meeteenheid: % inwoners klas 2 en 4		
% werkende statushouders			22%	32%	29%			30%
<p><i>De verwachting is dat door huidige effecten van de coronamaatregelen het lastiger is voor statushouders om uit te stromen naar een betaalde baan. Voor 2023 zetten wij daarom in op een stabilisatie van het percentage werkende statushouders.</i></p>								
Bron: Benchmark Statushouders Divosa			Frequentie: Jaarlijks			Meeteenheid: % werkende statushouders		
% geslaagde inburgeraars			21%	34%	36%			34%
<p><i>De inburgering voor nieuwe statushouders wordt vanaf 2022 een verantwoordelijkheid van de gemeente. Dan treedt de nieuwe Wet inburgering in, met o.a. het doel dat het slagingspercentage stijgt. Omdat inburgeringstrajecten 3 jaar duren zullen in de jaren 2022 -2024 het oude en nieuwe inburgeringsstelsel naast elkaar bestaan. Omdat de gemeentelijke invloed beperkt is op de statushouders die voor 2022 gestart zijn met de inburgering en de verwachting is dat de huidige effecten van de coronamaatregelen zullen doorwerken in de inburgeringscijfers, zetten wij voor 2023 in op een stabilisatie van het slagingspercentage.</i></p>								
Bron: Benchmark Statushouders Divosa			Frequentie: Jaarlijks			Meeteenheid: % geslaagde inburgeraars		

Wat zien we aan cijfermatige ontwikkelingen?

Bij de doelstellingen *‘Zo veel mogelijk inwoners van de beroepsbevolking hebben een betaalde baan, bij voorkeur bij reguliere werkgevers’* en *‘Inwoners van Katwijk doen mee en dragen hun steentje bij aan de maatschappij’* zien we dat de cijfers min of meer gelijk blijven. Het percentage betaalde arbeid blijft nog achter bij de doelstelling. Dit is deels te verklaren door externe factoren zoals de arbeidsmarkt (mismatch tussen vraag en aanbod) en corona (sommige sectoren lagen stil en moesten inkrimpen). Daarnaast geeft Provalu aan dat zij zien dat de samenstelling van hun populatie verzwaart: het aantal mensen met een indicatie banenafpraak neemt toe en het is moeilijker om mensen bij reguliere werkgevers te plaatsen.

Bij de doelen *‘Inwoners zijn financieel zelfredzaam’* en *‘Minder inwoners leven in armoede en schulden’* zien we dat het percentage huishoudens met een besteedbaar inkomen onder de armoedegrens in het afgelopen jaar is gedaald van 4,6% in 2019 naar 4,2% in 2020. Ook is het percentage inwoners dat aangeeft grote moeite te hebben met rondkomen afgenomen van 2,7% in 2016 naar 2,4% in 2020. Dat schept een positief beeld.

Bij het doel *‘Voorkomen en beperken van eenzaamheid’* laten de cijfers zien dat het percentage inwoners dat zich weleens eenzaam voelt, licht is gedaald van 41% in 2016 naar 40% in 2020. Daarmee wijkt de gemeente in positieve zin af van de regio Hollands Midden (daar is het percentage 44,8%). Deze positieve trend is mogelijk te verklaren door het feit dat eenzaamheid de afgelopen jaren zowel landelijk als lokaal veel aandacht heeft gekregen, waardoor bewustwording is vergroot en partners actiever zijn gaan inzetten op het voorkomen, signaleren en beperken van eenzaamheid.

De doelstelling *‘Bevorderen van sociale acceptatie’* wordt gemeten aan de hand van het percentage jongeren met een positieve mening over het zien zoenen van twee jongens/meisjes. Dit is voor het laatst door de GGD gemeten in 2019: toen was het percentage 54/61%. Dit percentage is relatief laag in vergelijking met de regio. De gemeente en partners zetten daarom sinds 2021 in op het bevorderen van sociale acceptatie, onder andere van LHBTIQ-plus (Coming Out Day, Paarse Vrijdag, gespreksgroepen).

Bij het doel *‘Versterken van de sociale cohesie in wijken’* zien we dat de score voor sociale cohesie in Katwijk vrij constant is.

5.2 Vertellen

In het kader van deze MAG-opgave is de uitvoering van de Participatiewet van belang. De uitvoering van deze wet ligt bij het gemeentelijke Servicepunt en Provalu. Deze uitvoering heeft zijn eigen wettelijk kader en financiering en staat los van de MAG-subsidies. Wel draagt de uitvoering van de Participatiewet bij aan de doelen van de MAG en in het bijzonder aan de opgave Meedoen. In de begroting en de andere P&C-documenten staat meer over de doelen, resultaten en uitvoering van de Participatiewet. Verder is voor de MAG-opgave de uitvoering van de volgende subsidieopdrachten van belang: *‘Maatschappelijke begeleiding statushouders’*, *‘Ontmoeting in de wijk’*, *‘Ondersteuning bij geldzorgen’*, *‘Ondersteuning en versterking vrijwilligers’*,

‘Burenhulp en ondersteuning dicht bij huis’, ‘Cultureel erfgoed en musea’, ‘Kunstzinnige en culturele bevordering’ en ‘Basisvaardigheden en educatie’. Hieronder wordt een korte weergave gegeven van de uitvoering van deze opdrachten.

Uitvoering MAG-opdracht Maatschappelijke begeleiding statushouders 2021

Om statushouders te laten deelnemen en bij te laten dragen aan de maatschappij wordt door de gemeente ingezet op het verhogen van het slagingspercentage van de inburgering en het percentage statushouders dat een baan heeft. Tevens dienen statushouders een traject te volgen dat voldoet aan de eisen van de Participatieverklaring en dat bijdraagt aan het sneller meedoen in de Katwijkse samenleving. Het Welzijnskwartier voert deze opdracht voor de gemeente uit. Daarbij plegen zij inzet op de vier hoofdthema's: eerste opvang, spreekuren, trajectbegeleiding en participatieverklaring. De basisuitvoering van de MAG-opdracht verloopt goed op deze hoofdthema's.

Het Welzijnskwartier heeft bij de uitvoering van deze opdracht last gehad van de coronamaatregelen. De begeleiding van statushouders was meer op afstand. Ook kon het aanbod van groepsworkshops niet doorgaan, bijvoorbeeld voor het participatieverklaringstraject. Het taalonderwijs voor inburgeraars (wat buiten de opdracht valt) ging deels alleen digitaal door. Gevolg hiervan was dat het voor statushouders lastiger was om Nederlands leren. Ook was het moeilijker voor statushouders om aansluiting te vinden bij de Katwijkse samenleving en vaak Nederlands te praten. Hierdoor is de zelfredzaamheid van statushouders minder bevorderd dan gehoopt, en is de participatie minder gestimuleerd dan gedacht.

Het Welzijnskwartier kan zich vinden in de cijfers bij de indicatoren in het databoek en heeft zelf geen andere cijfers beschikbaar. Er zijn procesafspraken gemaakt over de nieuwe wijze van samenwerken vanaf 1 januari 2022, het moment waarop de nieuwe Wet inburgering van kracht is geworden. De verwachting is dat door de uitvoering van de nieuwe wet de cijfers verbeteren.

Uitvoering MAG-opdracht Ontmoeting in de wijk 2021

Katwijk streeft naar een sociaal leefklimaat waar bewoners zelfredzaam zijn, zich kunnen ontplooien en waar zij zich inzetten voor hun omgeving. De sociale gemeenschappen binnen de verschillende kernen vormen een sterke basis waarop de Katwijkse samenleving is gebouwd. Meedoen aan de samenleving betekent ook dat we streven naar een samenleving waarin mensen zich niet eenzaam hoeven te voelen, zich niet buitengesloten voelen vanwege fysieke of psychosociale factoren en waar iedereen trots is op wie hij/zij is of wil zijn. Ontmoeting en contact met anderen is hierbij de sleutel. Initiatieven die in de samenleving ontstaan om ervoor te zorgen dat iedereen mee kan doen, worden gestimuleerd en ondersteund. Deze opdracht heeft vooral betrekking op het werk van wijk- en buurtverenigingen, ouderenbonden en welzijnswerk in de wijk. Elf partners voeren deze opdracht uit: Welzijnskwartier, Wijkvereniging Noord-Noordoost, Stichting Veteranen Duin- en Bollenstreek, WeZoDo, Sociëteit de Boemerang, Speeltuinenvereniging Valkenburcht, Sport en Recreatie (S&R), Kat-rijn, Haspadie, Buurtvereniging Bestevaer, Gemiva, Stichting Vrijtijdsbesteding, Thuismaatjes en Vorming (VTV) en Algemene Ouderen Bond Katwijk (AOBK).

Alle partners droegen in 2021 op hun eigen manier bij aan de opdracht en de doelstellingen *bevorderen van sociale acceptatie, versterken van de sociale cohesie in de wijken en het voorkomen en beperken van eenzaamheid*. De wijk- en buurtverenigingen focusten zich op het faciliteren van laagdrempelige ontmoetingen voor alle doelgroepen. De ouderenbonden deden dit specifiek voor (kwetsbare) ouderen, WeZoDo voor slechthorenden, en VTV en S&R voor mensen met een beperking. Daarnaast speelde Welzijnswijk als professionele partner een belangrijke rol op het gebied van ontmoeten. Enerzijds door dit zelf te faciliteren en anderzijds door initiatieven van anderen te stimuleren, te verbinden en te ondersteunen.

De afgelopen twee jaar vormde corona een grote beperking voor de uitvoering van deze opdracht. Veel van de voorgenomen activiteiten van partners konden niet doorgaan. Tegelijkertijd probeerden de partners zoveel mogelijk te kijken naar wat wél kon. Als de maatregelen het toestonden, kwamen leden bijvoorbeeld in kleinere gezelschappen bijeen zodat de 1,5 meter regel gewaarborgd kon worden. Ook heeft een aantal partners het initiatief genomen om bij kwetsbare leden langs te gaan om hen een hart onder de riem te steken. Het Welzijnswijk geeft aan dat er ontmoeting heeft plaatsgevonden vanuit de verschillende Huizen van de Wijk.

De partners herkennen zich in de cijfers bij de indicatoren. Hoewel de cijfers hier geen aanleiding toe geven, maken zij zich wel zorgen om de hoeveelheid eenzamen in Katwijk en hebben ze het gevoel dat corona bijdraagt aan het versterken van die eenzaamheid. Ze zien een rol voor zichzelf in het terugdringen van eenzaamheid, maar deze wordt bemoeilijkt door corona. Komende periode wordt met partners gekeken hoe zij deze rol toch kunnen pakken en werken we via de Uitvoeringsagenda Eenzaamheid doorlopend aan het voorkomen en terugdringen van eenzaamheid.

Uitvoering MAG-opdracht Ontmoeting in de wijk – historische dorpsfeesten 2021

Deze opdracht is gericht op het organiseren van een voor meerdere doelgroepen passend aanbod aan ontmoetingsmogelijkheden tijdens de cultuurhistorische evenementen en feesten. De uitvoering van deze opdracht ligt bij één partner: Stichting Neerlands Oudste Paardenmarkt. Deze partner heeft de opdracht niet kunnen uitvoeren als gevolg van de beperkende maatregelen vanwege de coronacrisis. Tussen de gemeente en partner worden afspraken gemaakt met betrekking tot voortzetten van activiteiten of alternatieve activiteiten wanneer de maatregelen dit weer toelaten.

Uitvoering MAG-opdracht Ondersteuning bij geldzorgen 2021

We willen dat inwoners zo veel mogelijk schuldenvrij zijn. Schuldenvrij zijn betekent dat mensen weer meetellen, meedoen en zichzelf financieel bedruipen. Dit geeft ook zelfvertrouwen. Met de integrale aanpak bij schuldenproblematiek proberen we dit te bereiken. Voortdurende stress om geldzorgen kan ervoor zorgen dat mensen het idee krijgen het nooit op orde te hebben. En dat kan leiden tot het steeds nemen van verkeerde beslissingen op het gebied van geld. Voortdurend bezig zijn om de dag of week door te komen en geldstress hebben, belemmert het zicht op een gezonde financiële toekomst. Hier houden we bij de schuldhelpverlening rekening mee. Daarom vinden wij het belangrijk om de inwoners die zichzelf nu financieel niet zo goed kunnen redden niet alleen tijdens het schuldentraject te ondersteunen, maar ook daarna. Met deze opdracht wil de gemeente Katwijk dat mensen die nu schulden hebben weer kunnen meedoen met de maatschappij door hen te helpen hun financiële zelfredzaamheid te stimuleren. Deze MAG-opdracht wordt

uitgevoerd door Grip op de Knip. Zij begeleiden mensen naar financiële zelfredzaamheid en dragen daarmee bij aan de doelstellingen *Minder inwoners leven met armoede of schulden* en *Inwoners zijn financieel zelfredzaam*.

Grip op de Knip herkent zich deels in de cijfers uit het databoek. In hun ervaring is het aantal mensen dat moeite heeft met rondkomen misschien laag, maar is het aantal mensen dat te maken heeft met schulden hoog. De organisatie ziet een rol voor zichzelf in het terugdringen van financiële problemen en schulden, maar wordt daarin door twee zaken belemmerd. Allereerst zijn huisbezoeken door corona vaak niet mogelijk, waardoor de kwaliteit van de dienstverlening afneemt. Daarnaast ervaart de organisatie nog onvoldoende rendement in de samenwerking met andere partijen. Het aantal doorverwijzingen naar Grip op de Knip door derden (denk aan het wijkteam, Voedselbank, kerken en huisartsen) blijft volgens Grip op de Knip (te) laag. Er wordt de komende tijd een aantal bijeenkomsten georganiseerd, waarmee Grip op de Knip en de gemeente het aantal doorverwijzingen hoopt te verhogen.

Uitvoering MAG-opdracht Ondersteunen en versterken vrijwilligers 2021

In deze opdracht streven we ernaar dat alle inwoners een bijdrage leveren aan de samenleving. Door voor elkaar te zorgen en door mee te doen aan de Katwijkse samenleving. We willen dat (kwetsbare) inwoners en verenigingen hun eigen kracht en zelfredzaamheid versterken. Vrijwilligerswerk versterkt vaardigheden, bovendien wordt er een sociaal netwerk mee opgebouwd, waardoor eenzaamheid wordt tegen gegaan. Het ondersteunen en versterken van vrijwilligers geeft gewaardeerde en vitale vrijwilligers. Vrijwilligerswerk draagt bij aan het welzijn van de Katwijkse inwoners. Deze MAG-opdracht wordt uitgevoerd door het Welzijnswartier. Het Welzijnswartier ondersteunt en verbindt vrijwilligers (initiatieven) door onder andere trainingen te geven, vraaggericht advies op maat te geven en te bemiddelen tussen vraag en aanbod. Daarmee draagt het Welzijnswartier bij aan de doelstelling *Inwoners van Katwijk doen mee en dragen hun steentje bij aan de maatschappij*.

Het Welzijnswartier en MAG-partners die met vrijwilligers werken herkennen het beeld dat het percentage inwoners dat in georganiseerd verband onbetaald werk verricht daalt. Met name sportverenigingen, zorgaanbieders en de kunst- en cultuursector hebben te maken met een teruglopend aantal vrijwilligers. Bij sommige partners is al sprake van een tekort aan vrijwilligers. Eén van de verklaringen volgens de partners is dat de gemiddelde leeftijd van de Katwijkse vrijwilliger vrij hoog is. Door corona wil een deel van hen daarom geen vrijwilligerswerk meer doen. Daarnaast konden veel activiteiten door corona niet doorgaan, waardoor vrijwilligers tijdelijk niet/minder nodig waren en inmiddels een andere daginvulling hebben gekregen.

Uitvoering MAG-opdracht Burenhulp en ondersteuning dichtbij huis 2021

Inwoners wonen het liefst thuis in hun eigen vertrouwde leefomgeving. Een groot deel van de bewoners gaat dit goed af, maar dit geldt helaas niet voor iedereen. Sommige inwoners hebben ondersteuning nodig. Daarbij wordt het beroep op zorg en ondersteuning (dichtbij en/of aan huis) groter. Mantelzorg, een goede buur zijn, informele laagdrempelige hulp en het hebben van een netwerk worden steeds belangrijker. Deze opdracht gaat met name over het onderdeel burenhulp en het stimuleren van een samenleving waar men voor elkaar zorgt. De opdracht moet ervoor zorgen dat door kleine diensten aan elkaar te leveren en voor elkaar klaar te staan, onze (kwetsbare) inwoners het redden in het leven van alledag zonder direct hulp te hoeven vragen van zorginstanties. Deze opdracht wordt uitgevoerd door drie partners: Welzijnswartier, Haspadie en Scarabee.

De partners droegen ieder op verschillende manieren bij aan het ondersteunen van (kwetsbare) inwoners en het bestrijden van eenzaamheid. Haspadie deed dat specifiek voor inwoners die zelf geen informeel netwerk hebben en Scarabee voor inwoners (die te maken hadden) met kanker. Deze partners hadden veel één op één contact met inwoners, waarmee sociaal isolement voorkomen kon worden. Daarnaast speelde het Welzijnswartier een belangrijke rol in het uitvoeren van deze opdracht. Zij verbonden vraag en aanbod, ondersteunden en verbonden initiatieven rondom burenhulp en joegen deze aan.

De partners hebben corona als grote belemmering ervaren, omdat daardoor een deel van de activiteiten en ondersteuning niet geboden kon worden. De partners zijn zo veel mogelijk op zoek gegaan naar alternatieven en hebben daarmee de draad redelijk goed weten op te pakken.

Uitvoering MAG-opdracht Kunstzinnige en culturele bevordering 2021

Doel van deze opdracht is dat zoveel mogelijk inwoners toegang hebben tot kunst en cultuur, dat kennis en (talent)ontwikkeling van inwoners wordt bevorderd, en dat door deelname aan kunst en cultuur inwoners bij de (Katwijkse) samenleving worden betrokken. Deze opdracht wordt uitgevoerd door 19 partners: Volksdansgroep Katwijk, Christelijk Mannenkoor Jubilate, Welzijnswartier, Cantilene, Harmonie Katwijk, Kattuk.nl, Stichting Nationaal Smalspoor, Katwijk's Museum, K&O Katwijk, COV Excelsior, COK Hallelujah, Muziekvereniging UNI, JVC De Schuit, Flora Band Orkesten, Valkenburgs Harmonie, Muziekvereniging DVS, Voice of Joy, Kinderkoor ZEP en de Openbare Bibliotheek Katwijk.

In deze opdracht zijn geen specifieke indicatoren opgenomen. Er is bewust gekozen voor het meten op basis van vertellen, omdat kunst en cultuur veelal een indirecte en preventieve bijdrage leveren die moeilijk kwantificeerbaar is. Kunst en cultuur draagt met name (maar niet uitsluitend) bij aan de volgende MAG-doelen:

- Jeugdigen kunnen veilig opgroeien en nemen deel aan het normale leven
- Inwoners van Katwijk doen mee en dragen hun steentje bij aan de maatschappij
- Voorkomen en beperken van eenzaamheid
- Bevorderen van sociale acceptatie
- Versterken van de sociale cohesie in wijken

De partners die vanuit deze opdracht een bijdrage leveren aan de bovenstaande doelen zijn zeer divers. Dit is terug te zien in een breed cultureel aanbod waarbij iedere partner (professioneel of vrijwillig) vanuit zijn eigen kracht aansluit op de doelen van de opdracht.

Partners hebben de coronamaatregelen als grote belemmering ervaren. Met name amateurkunstverenigingen zoals muziekverenigingen en koren werden hard geraakt. Daarbij ging het niet zozeer om financiële schade, alhoewel er zeker verliezen geleden zijn, maar vooral om een bedreiging van het voortbestaan van de vereniging. In Katwijk zien we, in tegenstelling tot het landelijke beeld, dat verenigingen erin zijn geslaagd om sterke terugloop van

leden en vrijwilligers te beperken. Toch is er een daling te zien. De daling is er in alle genres en bij alle leeftijden, maar het grootst bij verenigingen met veel of alleen ouderen. Het is de vraag of al die leden en vrijwilligers weer terug zullen keren, wat langdurige gevolgen kan hebben voor de verenigingen.

Ook op het gebied van cultuureducatie waren er belemmeringen. Landelijk zagen we dat de kunstvakken het kind van de rekening waren, zowel in het basis- als in het voortgezet onderwijs. Ook in Katwijk speelde dit een rol: met name tijdens de lockdown begin 2021 zijn lang niet alle culturele lessen doorgegaan. Waar mogelijk zijn er echter alternatieve lessen aangeboden of zijn lessen op een later moment ingehaald.

Op korte termijn is de verwachting dat partners hun inspanningen voor de MAG weer kunnen oppakken als de maatregelen dit toelaten. De verwachting is dat de gevolgen van de coronacrisis echter ook langdurig zullen doorwerken met mogelijke gevolgen voor het behalen van de MAG-doelen. Met partners worden afspraken op maat gemaakt om te bepalen wat haalbaar is en wat niet. Over het algemeen zien we dat zowel de professionele als vrijwillige partners zich inzetten om hun aanbod op alternatieve manieren aan te bieden. Bij de verenigingen wordt er daarnaast ook extra aandacht besteed aan het signaleren van vereenzaming onder leden en het behouden van het onderlinge contact tussen de leden.

Uitvoering MAG-opdracht Cultureel erfgoed en musea 2021

Kunst en cultuur helpen ons onze identiteit te vormen, onszelf te ontplooien en we ontwikkelen onze creativiteit. Kunst en cultuur verbinden mensen aan elkaar, geven plezier en zijn dus belangrijk voor de maatschappij. In Katwijk zijn er veel organisaties, verenigingen, instellingen en scholen die activiteiten op kunstzinnig en cultureel vlak organiseren. Veel inwoners zetten zich hierbij in als professional of als vrijwilliger. Zo kan iedereen van kunst en cultuur genieten: actief door zelf mee te doen, of passief – door te consumeren. De opdracht wordt uitgevoerd door vijf partners: Stichting Historie Vliegveld Valkenburg, Stichting Nationaal Smalspoor, Katwijks Museum, Genootschap Oud Katwijk en Kunstvereniging Katwijk.

Deze opdracht is een onderdeel van de MAG-opgave Meedoen maar heeft ook veel raakvlakken met andere opgaves zoals Opgroeien en ontwikkelen. De opdracht richt zich op musea of gelijke instellingen met de focus op de 5 kernwaarden van cultureel erfgoed instellingen. In deze opdracht zijn geen specifieke indicatoren opgenomen. Er is bewust gekozen voor het meten op basis van vertellen omdat museale instellingen veelal een indirecte en preventieve bijdrage leveren die moeilijk kwantificeerbaar is. Deze opdracht draagt net als de hiervoor beschreven opdracht over culturele en kunstzinnige bevordering, bij aan diverse MAG-doelen.

De coronamaatregelen hebben de bijdragen aan de MAG-doelen sterk belemmerd. De musea werden door langdurige sluiting hard geraakt. Landelijk zagen we vooral gevaar in de terugloop in vrijwilligers. De daling was het grootst bij musea met een ouder vrijwilligersbestand. Het is de vraag of die vrijwilligers weer terug zullen keren.

Op korte termijn is de verwachting dat partners hun inspanningen voor de MAG weer kunnen oppakken als de maatregelen dit toelaten. De verwachting is dat de gevolgen van de coronacrisis echter ook langdurig zullen doorwerken met mogelijke gevolgen voor het behalen van de MAG-doelen. Met partners

worden afspraken op maat gemaakt om te bepalen wat haalbaar is en wat niet. Over het algemeen zien we dat musea zich inzetten om waar mogelijk alternatieven bedenken om toch hun collectie te kunnen laten zien, andere projecten oppakken of om vanuit huis werkzaamheden voort te zetten. Verder hebben de musea ambities om hun aanbod te vernieuwen, verduurzamen of uit te breiden. Tot slot komen de musea in Katwijk periodiek bij elkaar om gezamenlijke onderwerpen te bespreken, onder andere werving van vrijwilligers. Met deze musea heeft een eerste startgesprek plaatsgevonden om de zogeheten Cultuur Alliantie vorm te geven. Dit krijgt in het eerste kwartaal van 2022 een vervolg. De bedoeling is dat deze alliantie naar meer partners in de culturele sector wordt uitgebouwd.

Uitvoering MAG-opdracht Basisvaardigheden en educatie 2021

Met deze opdracht wil de gemeente het volgende realiseren:

- Inwoners hebben vrije toegang tot informatie die fysiek en digitaal toegankelijk is;
- Inwoners zijn op de hoogte van culturele en kunstzinnige activiteiten en doen daaraan mee;
- Inwoners kunnen met elkaar het gesprek aangaan en zijn zich bewust van (democratische) waarden als vrijheid van meningsuiting en respect voor andere culturen en religies;
- Jongeren worden gestimuleerd om te lezen en komen op laagdrempelige ontmoetingsplekken in aanraking met literatuur;
- Bevorderen van leesplezier en het ondersteunen van taal- en talentontwikkeling van kinderen;
- Taalachterstanden onder laaggeletterden en mensen met een migratie-achtergrond verminderen.

Deze opdracht wordt door twee partners uitgevoerd: Stichting Openbare Bibliotheek Katwijk en K&O Katwijk.

Deze opdracht is een onderdeel van de MAG-opgave Meedoen maar heeft ook veel raakvlakken met andere opgaves zoals Opgroeien en ontwikkelen. De opdracht richt zich op de 5 kernfuncties van Openbare Bibliotheken zoals vastgesteld in de Wet Stelsel Openbare Bibliotheken (WSOB). We maken in de opdracht onderscheid tussen een professionele partner (de Bibliotheek) en aanvullend aanbod door een vrijwilligersorganisatie (K&O). In deze opdracht zijn geen indicatoren opgenomen uit het databoek. Ook deze opdracht draagt bij aan meerdere MAG-doelen zoals reeds bij de opdracht Culturele en kunstzinnige bevordering beschreven.

Ook bij deze opdracht zagen we dat de coronamaatregelen de uitvoering hebben belemmerd en dat het aantal vrijwilligers is teruggelopen. Op korte termijn is de verwachting dat partners hun inspanningen voor de MAG weer kunnen oppakken als de maatregelen dit toelaten. De verwachting is dat de gevolgen van de coronacrisis echter ook langdurig zullen doorwerken, met mogelijke gevolgen voor het behalen van de MAG-doelen. Met de partners worden afspraken op maat gemaakt om te bepalen wat haalbaar is en wat niet. Over het algemeen zien we dat de Bibliotheek zich inzet om waar mogelijk alternatieven te bedenken om toch haar kerntaken uit te voeren. Bij sluiting van het pand kunnen vrijwilligers echter hun werkzaamheden voor een groot gedeelte niet oppakken. K&O heeft voor een groot gedeelte van het jaar te maken gehad met een sluiting. Voorop staat dat eerst moet worden toegewerkt naar een stabiele situatie. Voor deze specifieke opdracht liggen de kansen voor het behalen van de doelen vooral in een nauwe onderlinge samenwerking. Beide partners op deze opdracht werken daar naartoe vanuit hun rol in de vorming van het Cultuurbedrijf.

5.3 Analyse en acties

Zijn de gestelde normen nog steeds haalbaar volgens de partners?

Hoewel de cijfers bij de doelen *'Zo veel mogelijk inwoners van de beroepsbevolking hebben een betaalde baan, bij voorkeur bij reguliere werkgevers'* en *'Inwoners van Katwijk doen mee en dragen hun steentje bij aan de maatschappij'* min of meer gelijk zijn gebleven, wordt de doelstelling haalbaar geacht. Door de versterking met het team Economie, inzet op de Onderwijsagenda en het versterken van de regionale samenwerking in het Werkgeversservicepunt Holland Rijnland wordt vol ingezet op de realisatie van deze doelstelling.

Zoals eerder aangegeven liggen de doelen bij *'Inwoners zijn financieel zelfredzaam'* en *'Minder inwoners leven in armoede en schulden'* binnen bereik. Toch geven partners aan dat inwoners zich in coronatijd niet altijd hebben gemeld met hulp- en ondersteuningsvragen en signaleerden zij ingewikkelde en complexe multi-problematiek bij de inwoners die zich wel meldden. Vermoedelijk hebben de steunmaatregelen, het steunpakket vanuit de Rijksoverheid, zoals NOW, TOZO, TONK en de fiscale overheidsmaatregelen, zoals heffingskortingen, eraan bijgedragen dat de percentages toch zijn gedaald. Tegelijkertijd zal als gevolg van inflatie en stijging van energieprijzen, waarvan onzeker is hoelang die aanhouden, de cijfers volgend jaar weer anders kunnen zijn.

Bij het doel *'Voorkomen en beperken van eenzaamheid'* lijkt het haalbaar om het doel van 39% te halen. Toch geven diverse partners aan dat zij verwachten dat corona zorgt voor een toename van het aantal eenzamen en de ernst van de eenzaamheid. Alhoewel deze signalen niet overeenkomen met de huidige cijfers, kunnen de effecten van corona de komende jaren nog wel zichtbaar worden in deze cijfers. In een onlangs beschikbaar gekomen GGD-monitor over de impact van corona op eenzaamheid in Katwijk blijkt dat 13% van de ondervraagde inwoners meer eenzaamheid ervaart en 3% juist minder. Het is onduidelijk of deze stijging doorzet. Positief is wel dat corona ervoor heeft gezorgd dat eenzaamheid nog meer op de kaart is gekomen, waardoor er diverse nieuwe initiatieven zijn ontstaan om dit tegen te gaan. Hopelijk gaat dit de mogelijk negatieve effecten van corona voldoende tegen. De komende jaren is het van belang goed te blijven monitoren en het versterken van de bestaande structuren te blijven stimuleren.

Bij het doel *'Bevorderen van sociale acceptatie'* zijn geen signalen dat het sinds 2019 beter of slechter gaat. Wel zien we dat het onderwerp hoger op de agenda is gekomen bij verschillende partners. Vooralsnog is er geen reden om extra inzet te plegen op deze doelstelling en zetten we de ingeslagen weg voort.

Bij het doel *'Versterken van de sociale cohesie in wijken'* komen de laatste cijfers uit 2019. De partners vinden het lastig om aan te geven of ze de cijfers wel of niet herkennen. Te meer omdat in 2020 de coronapandemie uitbrak, wat mogelijk een positief effect heeft op de sociale cohesie. Er zijn de afgelopen jaren allerlei initiatieven gestart om mensen door deze moeilijke tijd te helpen. Mogelijk dragen deze initiatieven bij aan een toename van de ervaren sociale cohesie. Of dit inderdaad zo is, zal nog moeten blijken.

Welke belemmeringen zien onze partners?

Er worden geen specifieke belemmeringen door de partners genoemd, anders dan het effect van corona op de uitvoering van de opdrachten en het kunnen behalen van de doelen.

Welke algemene conclusie trekken we over deze MAG-opgave?

In het kort kunnen we stellen dat gemeente en partners op koers zijn als het gaat om de doelstellingen van de opgave Meedoen, ondanks dat corona veel effect heeft gehad op het uitvoeren van alle opdrachten onder deze opgave. De effecten daarvan zijn nog niet altijd zichtbaar in de cijfers. De gemeente is en blijft daarom in gesprek met partners om te kijken wat mogelijk en haalbaar is.

Zijn aanvullende acties nodig?

Vooralsnog is er geen reden om extra inzet te plegen op de MAG-opgave, anders dan wat de gemeente reeds heeft ingezet. Wel is het belangrijk om de cijfers voor 2020 en 2021 goed in de gaten te houden om het effect van corona te monitoren en zo nodig bij te sturen. Ook is het belangrijk om te bezien of en hoe de door de raad vastgestelde bezuiniging van structureel 50.000 euro op de MAG-opdracht Ontmoeting in de wijk vanaf 2022 kan worden gerealiseerd zonder het behalen van de doelen in gevaar te brengen.

Voor het behalen van de doelstellingen *‘zo veel mogelijk inwoners van de beroepsbevolking – ook mensen met een arbeidsbeperking – hebben een betaalde baan, bij voorkeur bij reguliere werkgevers’* en *‘inwoners dragen hun steentje bij aan de maatschappij’* is er reden om de reeds ingezette beweging stevig door te zetten:

- Versterken regierol gemeentelijke consulent, waarbij de consulent het overzicht heeft over het (participatie)traject van de klant en dit traject bewaakt
- Tijdelijk extra capaciteit om mensen naar het werk te begeleiden
- Versterken van de samenwerking binnen het Werkgeversservicepunt Holland Rijnland
- Versterken van de samenwerking met het UWV
- Versterken van de samenwerking tussen ons eigen Servicepunt/Wijkteam en Provalu
- Uitvoering geven aan de nieuwe Wet Inburgering

6. Opgroeien en ontwikkelen

De MAG-opgave *Opgroeien en ontwikkelen; In Katwijk krijgen kinderen en jongeren optimale kansen* is in het databoek MAG als volgt geoperationaliseerd.

Doelen	Jeugdigen kunnen veilig opgroeien en nemen deel aan het normale leven	Kinderen in Katwijk krijgen onderwijskansen, zodat zij nu en later mee kunnen doen aan de maatschappij	Jongeren verlaten school met minimaal een startkwalificatie zodat zij een betaalde baan kunnen krijgen en behouden	Jeugdhulp is gericht op herstel van het normale leven
Indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> • % ouders dat zich zeker voelt bij de opvoeding • % 15-16 jarigen dat tevreden is met hun leven. 	<ul style="list-style-type: none"> • % peuters dat gebruik maakt van een voorschoolse voorziening • Aantal doelgroeppeuters dat 16 uur voorschoolse educatie ontvangt 	<ul style="list-style-type: none"> • % jongeren dat is uitgevallen en na een jaar weer terugkeert naar het onderwijs • % vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie 	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal jeugdigen in jeugdhulp met verblijf neemt af • Gemiddelde gefactureerde bedrag per cliënt voor de zorg in natura neemt niet toe • Gemiddelde gedeclareerde bedrag per cliënt voor persoonsgebonden budgetten neemt af

6.1 Tellen

De bovenstaande indicatoren zijn in het databoek MAG voorzien van normen voor 2023. In onderstaande overzichten worden deze indicatoren met normen voor 2023 getoond. De beschikbaar gekomen cijfers over 2020 en 2021 zijn hierin verwerkt. Vervolgens worden de ontwikkelingen in de cijfers beschreven.

Indicatoren	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
% ouders dat zich zeker voelt bij de opvoeding		97%	96%	97%	97%			98%
<p>Gemeente Katwijk heeft de wettelijke plicht om alle jeugdigen gezond en veilig te laten opgroeien en zich zo goed mogelijk te ontwikkelen. Als opgroeien of opvoeden niet vanzelf gaat, is hulp nodig. Die hulp moet zoveel mogelijk aansluiten bij wat de jeugdige of ouder nodig heeft en bij wat zij zelf kunnen doen. De competentie van ouders is een indirecte voorspeller voor het welzijn van kinderen en is van belang voor het ontwikkelen van vaardigheden bij het kind om voor zichzelf te kunnen zorgen. De Gezamenlijke Inschatting Zorgbehoefte (GIZ) wordt meerdere malen uitgevraagd door het consultatiebureau. Door een stevig preventief voorveld zetten wij in om ouders laagdrempelig de eigen kracht te laten vergroten.</p>								
Bron: GGD	Frequentie: Jaarlijks				Meeteenheid: % ouders met kinderen tot circa 6 jaar			
% 15-16 jarigen dat tevreden is met hun leven.			89%	88%	90%	89%		91%
<p>Gemeente Katwijk heeft de wettelijke plicht om alle jeugdigen gezond en veilig te laten opgroeien en zich zo goed mogelijk te ontwikkelen. Als opgroeien of opvoeden niet vanzelf gaat, is hulp nodig. Die hulp moet zoveel mogelijk aansluiten bij wat de jeugdige of ouder nodig heeft en bij wat zij zelf kunnen doen. Jongeren die tevreden zijn met hun leven zitten naar alle waarschijnlijkheid goed in hun vel. Opvallend is dat juist in het Corona jaar 2020 de tevredenheid onder jongeren met 2% is gestegen. Wij hopen dit in de komende jaren te kunnen vasthouden en vergroten.</p>								
Bron: GGD	Frequentie: Jaarlijks				Meeteenheid: % jeugdigen			
% peuters dat gebruik maakt van voorschoolse voorziening					70%	76%		80%
<p><i>In Katwijk willen we het voor elke peuter mogelijk maken om een voorschoolse voorziening te bezoeken. Daar zetten we op in met een subsidieregeling voor de voorschoolse voorzieningen. Ook de Katwijkse onderwijsagenda werkt daaraan mee. We werken toe naar 80% bereik van alle peuters in Katwijk.</i></p>								
Bron: Peutermonitor gemeente Katwijk	Frequentie: Jaarlijks				Meeteenheid: % peuters van 2,5-4 jaar			

Indicatoren	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aantal doelgroeppeuters met 16 uur voorschoolse educatie				143	145	146		160
<p><i>Gemeente Katwijk heeft de wettelijke plicht om onderwijsachterstanden zoveel mogelijk te voorkomen en te verminderen. Het CJG stelt op basis van de Katwijkse doelgroepdefinitie vast of peuters tot de doelgroeppeuters behoren. Dit zijn peuters die op basis van ouder- en kindkenmerken een vergroot risico hebben op onderwijsachterstanden. Volgens de uitgebreide doelgroepdefinitie van Katwijk gaat dit om 180 peuters. We zetten extra in op bereik in de wijken Hoornes en Molenwijk en streven daarmee naar een bereik van 160 peuters.</i></p>								
Bron: Peutermonitor	Frequentie: Jaarlijks			Meeteenheid: aantal doelgroeppeuters van 2,5-4 jaar				
% jongeren dat is uitgevallen en na een jaar weer terugkeert naar het onderwijs				28%	24%			30%
<p><i>Met het regionale programma 'aanpak VSV' zetten we vanuit de RMC-regio Zuid-Holland Noord in op het terugdringen van voortijdige schoolverlaters en het weer terugleiden naar onderwijs. Dit doen we met een nieuw programma van 2021-2024. Gemeente Katwijk hanteert in dit programma de bovengenoemde streefnorm van 30%. Door de inzet van dit VSV-programma en de Katwijkse onderwijsagenda verwachten we meer Katwijkse leerlingen na uitval terug te brengen naar school. N.B. 28% in 2019 betekent dat van alle jongeren die in oktober 2018 zijn uitgevallen, 28% een jaar later (oktober 2019) weer is teruggekeerd naar het onderwijs.</i></p>								
Bron: DUO via Regionaal Bureau Leerplicht	Frequentie: Jaarlijks			Meeteenheid: % leerlingen dat is uitgevallen				
% vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie	1,6%	1,8%	1,9%	1,9%	1,7%			1,7%
<p><i>Het percentage vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie loopt langzaam op. Landelijk, regionaal en lokaal is de doelstelling om het percentage naar beneden te brengen. Met de extra inzet die is verwoord in het nieuwe regionale programma VSV 2021-2024 en in de Katwijkse onderwijsagenda streven we naar een terugloop van het percentage.</i></p>								
Bron: DUO via waarstaatjegemeente.nl	Frequentie: Jaarlijks			Meeteenheid: % vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie				

Indicatoren	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gemiddelde gedeclareerde bedrag per cliënt voor persoonsgebonden budgetten neemt af				€10.951	€10.970			€8.000
<p><i>Er wordt kritisch en zorgvuldig naar de besteding van de voor jeugdhulp beschikbare middelen gekeken. We willen dat de middelen doelmatig en efficiënt worden ingezet, voor de gezinnen die het echt nodig hebben. Door het verlagen van het PGB-tarief is de verwachting dat meer cliënten gebruik gaan maken van professionele zorg via PGB of via Zorg in Natura. Hiermee willen we een kwaliteitsslag maken, omdat de zorg door professionals wordt geleverd en daarmee aantoonbaar kwalitatief beter is. Zo kunnen begeleidingsdoelen eerder worden behaald en is er minder lang ondersteuning nodig wat uiteindelijk niet alleen een besparing kan opleveren, maar ook de zelfredzaamheid bevordert. Hierdoor is de verwachting dat het gemiddelde gedeclareerde bedrag per cliënt voor de persoonsgebonden budgetten afneemt.</i></p>								
Bron: Dashboard Jeugd	Frequentie: Jaarlijks			Meeteenheid: euro's				
Gemiddelde gefactureerde bedrag per cliënt zorg in natura neemt niet toe (excl. indexatie)				€8.193	€9.149			€9.700 *
<p><i>Er wordt kritisch en zorgvuldig naar de besteding van de voor jeugdhulp beschikbare middelen gekeken. We willen dat de middelen doelmatig en efficiënt worden ingezet, voor de gezinnen die het echt nodig hebben. Er is een relatie tussen het gemiddelde gefactureerde bedrag per cliënt en de doorlooptijd en de zorgzwaarte van een jeugdhulptraject. Door vaker ambulante vormen van jeugdhulp in te zetten (i.p.v. verblijf) zal het herstel van het normale leven naar verwachting eerder kunnen worden bereikt, omdat de jeugdige in zijn eigen omgeving en systeem blijft. Door te sturen op effectiviteit, kwaliteit en doelmatigheid streven wij ernaar de gemiddelde kosten per cliënt de komende jaren niet verder te laten stijgen dan de gebruikelijke jaarlijkse indexatie.* Het normbedrag in 2023 is het geïndexeerde bedrag van 2020;</i></p>								
Bron: Dashboard Jeugd	Frequentie: Jaarlijks			Meeteenheid: euro's				
Aantal jeugdigen in jeugdhulp met verblijf neemt af				75	81			70
<p><i>Gemeente Katwijk heeft in het Programmaplan Jeugdhulpaanbod vanaf 2021 de ambitie getoond, dat jeugdigen zoveel mogelijk opgroeien in een gezinssituatie en dat zij zoveel als mogelijk deelnemen aan het normale leven. Het aantal jeugdigen dat binnen onze gemeente gebruik maakt van jeugdhulp met verblijf is relatief klein. Dit kleine deel is echter wel verantwoordelijk voor ongeveer 20% van het totale budget. Wanneer hulp geboden wordt, dient deze dan ook gericht te zijn op het herstel van het normale leven. De intramurale voorziening (verblijf) wordt alleen maar ingezet als er geen (redelijke) alternatieven meer te bedenken of te organiseren zijn.</i></p>								
Bron: Dashboard Jeugd	Frequentie: Jaarlijks			Meeteenheid: jeugdigen met jeugdhulp met verblijf				

Wat zien we aan cijfermatige ontwikkelingen?

Bij het doel *'Jeugdigen kunnen veilig opgroeien en nemen deel aan het normale leven'* zien we dat de cijfermatige ontwikkeling min of meer gelijk blijft. Het percentage ouders dat zich zeker voelt bij de opvoeding blijft gelijk, en het percentage 15-16-jarigen dat tevreden is met hun leven is ondanks corona met slechts een procent gedaald. De gestelde normen blijven haalbaar, mits de coronacrisis niet te lang duurt, want de jongeren worden in die periode flink beperkt in ontmoeting en normale schoolgang.

Bij het doel *'Kinderen in Katwijk krijgen onderwijskansen, zodat zij nu en later mee kunnen doen aan de maatschappij'* zien we dat de cijfermatige ontwikkeling een positieve lijn heeft. Bij het percentage peuters dat gebruik maakt van voorschoolse voorziening zien we een flinke stijging van 70 naar 76%, op weg naar het beoogde doel van 80% in 2023. Bij het aantal doelgroeppeuters met 16 uur voorschoolse educatie zien we een heel gestage stijging richting de norm voor 2023.

Bij het doel *'Jongeren verlaten school met minimaal een startkwalificatie zodat zij een betaalde baan kunnen krijgen en behouden'* zien we dat het percentage jongeren dat is uitgevallen en na een jaar weer terugkeert naar onderwijs, met een paar procent afneemt, terwijl het doel voor 2023 is om het percentage te verhogen. De lichte daling kan verklaard worden door de gunstige arbeidsmarkt. Het aandeel voortijdige schoolverlaters dat na een jaar aan het werk is, is namelijk toegenomen. Het percentage vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie daarentegen is afgenomen tot op het beoogde niveau voor 2023.

Bij het doel *'Jeugdhulp is gericht op herstel van het normale leven'* zijn helaas nog geen cijfers over 2021 bekend waardoor nog geen ontwikkeling is te zien ten opzichte van het jaar 2020. De cijfers over 2020 waren al bekend bij het vaststellen van het databoek MAG, versie 2.0 in juli 2021.

6.2 Vertellen

De maatschappelijke partners bij de MAG-opgave Opgroeien en ontwikkelen zijn afkomstig uit het lokale en regionale jeugdhulpdomein, het onderwijs en het lokale jeugd- en jongerenwerk. In het kader van deze MAG-opgave zijn zowel de uitvoering van de subsidieopdrachten 'Preventie en Vroegsignalering', 'Jeugd- en Jongerenwerk', de uitvoering van de gecontracteerde jeugdhulp, als de uitvoering van de Onderwijsagenda van belang.

Uitvoering MAG-opdracht Preventie en Vroegsignalering 2021

Voor jeugdigen tot 23 jaar is de meest zware inzet die voorhanden is een maatwerkvoorziening in de jeugdhulp. Om deze zware inzet zoveel als mogelijk te beperken is het noodzakelijk om voldoende preventieve/algemene voorzieningen te ontwikkelen. In een systeem waarin goed ontwikkelde algemene voorzieningen en goede toegang tot zorg- en ondersteuning aanwezig zijn, is er sprake van een beweging van zware naar lichte zorg: zorg wordt ingezet zo

licht als mogelijk en zo zwaar als noodzakelijk. Deze opdracht voorziet in het aanbieden van preventieve en algemene voorzieningen en wordt uitgevoerd door vier partners: RDOG Hollands Midden, Verloskundigenpraktijk Katwijk, Family Supporters en Stichting Lumen.

Alle partners die de opdracht Preventie en Vroegsignalering uitvoeren hebben als doel dat jeugdigen veilig kunnen opgroeien en deelnemen aan het normale leven. Daarnaast vormen zij een preventief onderdeel in de jeugdhulpketen en zetten zij preventieve trainingen in om herstel van het normale gezinsleven te bevorderen. Waar de RDOG zich vooral richt op het vergroten van opvoedvaardigheden van ouders, richt Family Supporters zich voornamelijk op het vergroten van de eigen kracht van jeugdigen en het gezin. Lumen zet met het Project Expex in op het beter maken van de jeugdhulp vanuit het perspectief van ervaringsdeskundigen (jongeren met een achtergrond in jeugdzorg).

Alle partners geven aan dat corona van grote invloed is. De redenen zijn echter uiteenlopend. Een partner geeft aan dat zij door het digitaal werken veel meer online trainingen en workshops hebben gegeven dan voorheen het geval was. Dit heeft voor een ontwikkeling gezorgd die zij ook na de coronaperiode door willen zetten. Het is voor inwoners veel laagdrempeliger om vanuit huis direct aan te schuiven bij een digitale training, dan naar een fysieke locatie te komen en soms ook eerst een oppas te moeten regelen. Andere partners geven aan dat het juist moeilijker is om de doelgroep te vinden. Deels omdat er overlap bleek met het aanbod van het wijkteam en deels omdat de trainingen echt fysiek gegeven moesten worden. Er wordt aangegeven dat er blijvend geïnvesteerd moet worden om goede samenwerking met het wijkteam op te bouwen en de Katwijkse inwoner nog beter te leren kennen, zodat zij met hun aanbod nog beter kunnen aansluiten. Een van de partners heeft aangegeven dat zij last ervaren in het vinden van (ervaren) personeel. Het project dat zij uitvoeren heeft daar echter niet onder geleden.

Corona heeft ervoor gezorgd dat partners zich erg flexibel op moesten stellen rondom de 1,5 meter maatregel. Sommige trainingen konden makkelijk doorgang vinden, omdat deze tijdens de versoepelingen plaatsvonden, andere zijn uitgesteld of online gegeven. Een partner geeft duidelijk aan dat zij merkten dat de training echt fysiek gegeven moest worden en dat zij merkten dat dit vanwege corona niet altijd makkelijk ging. Het krijgen van aanmeldingen kwam stroef op gang. Om de trainingen onder de aandacht bij onze inwoners en verwijzers te brengen, zijn er meerdere samenwerkingsafspraken met het Wijkteam en de Jeugdgezondheidszorg gemaakt. Ook is er door middel van een persbericht in de media aandacht geschonken aan het aanbod.

Partners geven aan zich te herkennen in de cijfers bij de indicatoren. Partners maken zich zorgen om mogelijke ontwikkelingen in de cijfers, omdat door corona de problematiek alleen maar complexer en groter lijkt te worden. Ook zien zij dat er wachtlijsten in de zorg in natura zijn, waardoor problemen complexer dreigen te worden. Zij zien daarbij een belangrijke kans in het laagdrempelig aanbieden van specialistisch aanbod in het voorveld. Hierdoor kunnen problemen vroegtijdig en laagdrempelig worden voorkomen. De partners zelf houden geen cijfers bij op het niveau van de doelen en indicatoren uit het databoek MAG. Wel blijkt uit de evaluaties, onder deelnemers, gehouden door MAG-partners dat zij de laagdrempeligheid van het aanbod in het preventieve voorveld als zeer waardevol ervaren.

Uitvoering MAG-opdracht Jeugd- en jongerenwerk 2021

Het jeugd- en jongerenwerk levert een belangrijke bijdrage als het gaat om preventie en vroegsignalering, het bevorderen van maatschappelijke ontwikkeling en het bevorderen van sociale veiligheid/voorkomen van sociale overlast. Om deze verschillende functies tot zijn recht te kunnen laten komen, is de opdracht rondom het jeugd- en jongerenwerk opgeknipt in vier onderdelen:

1. Preventie en vroegsignalering. Door problemen vroeg te signaleren kan het jeugd- en jongerenwerk ervoor zorgen dat de situatie niet escaleert. Jongerenwerkers werken flexibel om zodoende te kunnen inspelen op de actualiteit.
2. Zorg en ondersteuning bieden aan kwetsbare kinderen/jongeren. Kinderen en jongeren in kwetsbare situaties met een verhoogd risico en/of beginnende lichte problematiek worden ondersteund in hun ontwikkelproces en het omgaan met lichte problematiek.
3. Het coördineren van een op elkaar afgestemd aanbod van een zinvolle vrijetijdsbesteding. Alle samenwerkingspartners zouden regelmatig contact met elkaar moeten hebben en/of jongeren moeten doorverwijzen naar elkaar. Het behalen van de doelstellingen en bereiken van de doelgroep wordt voor een groot deel bereikt wanneer het jeugd- en jongerenwerk goed en zichtbaar samenwerkt, overdraagt en/of terugkoppelt met samenwerkingspartners.
4. Het aanbieden van een zinvolle vrijetijdsbesteding. Het jeugd- en jongerenwerk bedient alle Katwijkse jongeren tussen de 0 en 23 jaar met diverse collectieve activiteiten. De activiteiten zijn gericht op het vergroten van de maatschappelijke ontwikkeling van jongeren. Het leidt ertoe dat jongeren beter worden voorbereid op hun toekomst, ontdekken wat ze leuk vinden en waar ze goed in zijn. Het organiseren van collectieve activiteiten helpt voorkomen dat jongeren (sociale) overlast veroorzaken.

Deze opdracht wordt door elf partners uitgevoerd: Welzijnswartier, Treffers, De Meerpaal, Kattuk.nl, Katwijkse Reddingsbrigade, HGJV, Katwijkse Zeeverkenner, De Zintuigfabriek, SCUM, JVC De Schuit en De Boemerang.

De uitvoering van deze MAG opdracht is ernstig verstoord door corona. Het professioneel Jeugd- en Jongerenwerk kan vooral ambulante en digitaal nog behoorlijk wat jongeren bereiken, maar het niet-professioneel jeugd- en jongerenwerk heeft het moeilijk. De lockdowns zorgen ervoor dat het (structureel) uitvoeren van het geplande programma niet goed mogelijk is. Veel partners proberen nog wel in de zomer en tijdens de momenten dat de restricties niet gelden hun activiteiten zo goed mogelijk uit te voeren. De aanwezigheid van corona heeft ook gevolgen voor de vrijwilligers. De partners onderhouden contact met vrijwilligers en proberen hen zoveel mogelijk te blijven binden. In sommige gevallen willen vrijwilligers graag weer aan de slag zodra het kan. Het merendeel van de partners geeft echter aan dat het lastig is om vrijwilligers te blijven motiveren om door te gaan met hun vrijwilligerswerk, omdat er geen duidelijk toekomstperspectief is met betrekking tot de maatregelen vanuit de rijksoverheid. De besturen blijven wel intact. Tot slot heeft corona ervoor gezorgd dat de samenwerking tussen de verschillende jeugd- en jongerenwerkpartijen (professioneel en vrijwillig), het wijkteam en andere MAG-partners minder goed kon plaatsvinden. Daarbij speelt ook de wachtlijst in de jeugdzorg een rol. Bij doorverwijzingen naar het wijkteam kunnen jongeren niet meteen geholpen worden.

Gelukkig is er ook een aantal positieve punten te melden. Een positief punt is dat het digitaal jeugd- en jongerenwerk een boost heeft gekregen. Er zijn verschillende partijen die online jeugd- en jongerenwerk aanbieden (ook partijen bij wie deze vorm van jeugd- en jongerenwerk voor corona niet of nauwelijks aanwezig was). Verder is de focus op het ambulante jeugd- en jongerenwerk vergroot. Doordat er op locaties minder jeugd- en jongerenwerk

uitgevoerd kan worden verplaatst het jeugd- en jongerenwerk zich naar buiten (het ambulante gedeelte). Dit is volgens de trend die we eerder (ook voor corona) hebben ingezet. De focus tijdens de ambulante rondes gaat vooral uit naar jongeren die kwetsbaar zijn en extra aandacht nodig hebben doordat zij een verhoogd risico op en/of beginnende lichte problematiek hebben. Op basis van de straatrondes komt het professioneel jeugd- en jongerenwerk tot integrale groepsaanpak met de netwerkpartners (op een buitenlocatie of op een locatie van één van de partners). Tijdens corona heeft het Welzijnswijkteam extra rondes gemaakt. Tot slot heeft de één op één begeleiding van jongerenwerker naar jeugd meer aandacht gekregen dan was voorzien. Corona zorgt ervoor dat de jongerenwerkers meer tijd hebben om individuele begeleiding te geven aan kwetsbare jongeren.

De partners hebben geen specifieke opmerkingen ten aanzien van de cijfermatige ontwikkelingen op de indicatoren uit het databoek. Wel geeft het Welzijnswijkteam aan dat zij diverse individuele (39) en groepstrajecten (12) heeft lopen en ook zes ambulante groepen actief heeft. Het Welzijnswijkteam geeft ook aan dat de doelgroep naar hun beleving steeds vaker te kampen heeft met zwaardere problematiek. Dat vraagt intensivering in de samenwerking met (de partners in) het wijkteam.

Lokale en regionale jeugdhulp

Na de decentralisatie van de jeugdzorg naar de gemeenten is op lokaal en regionaal niveau een goede beweging in gang gezet en is er hard gewerkt aan de beoogde transformatie. De gemeente Katwijk heeft samen met de andere gemeenten in Holland Rijnland geconstateerd dat de transformatie echter nog niet 'af' is en dat verder gewerkt moet worden aan verbeteringen in de jeugdhulp. Op 12 maart 2020 heeft de gemeenteraad het Programmaplan Jeugdhulpaanbod Duin- en Bollenstreek vanaf 2021, versie Katwijk (hierna: programmaplan) vastgesteld. Hierin wordt beschreven welke doelen de gemeenten in de Duin- en Bollenstreek de komende jaren voor ogen hebben om hun wettelijke taak uit te voeren en er zorg voor te dragen dat passende jeugdhulp wordt ingezet wanneer dat nodig is. Zowel deze inhoudelijke transformatie als de huidige financiële situatie maken het noodzakelijk dat wij ook verdere inhoudelijke kaders opstellen voor wat wel en niet onder de door de gemeente gefinancierde jeugdhulp valt. Zowel op lokaal niveau als regionaal niveau wordt doorlopend met de gecontracteerde zorgaanbieders, het wijkteam en lokale stakeholders (Zorggroep Katwijk, Jeugdgezondheidszorg en lokale MAG partners) het gesprek gevoerd over hun rol en verantwoordelijkheid in de jeugdhulpketen. Het normaliseren, verlagen van het aantal kinderen met verblijfshulp, het versterken van de eigen kracht en het inzetten van doelgerichte hulpverlening zijn hierbij de uitgangspunten.

De preventieve jeugdhulppartners voelen hun individuele invloed op de indicatoren uit het databoek MAG vaak als zeer beperkt, maar ervaren wel dat zij een schakel zijn in het grotere geheel. Deze partners willen graag met ons samenwerken om het jeugdhulpstelsel beter te maken, komen met innovatieve ideeën en zoeken actief samenwerking op met ons wijkteam. Vanuit de regionale Jeugdinkoop zijn per inkoopsegment doelen in de contracten opgenomen die aansluiten bij de indicatoren van de MAG. Jeugdhulpaanbieders hebben hiermee gericht de opdracht gekregen en zich gecommitteerd aan deze doelen.

Onderwijs

In 2021 is, als uitwerking van de MAG, de Katwijkse Onderwijsagenda 2021-2024 vastgesteld. Hierin zijn de ambities en acties vastgelegd voor de komende jaren. Deze agenda is opgesteld met veel verschillende partijen, zoals scholen en schoolbesturen, samenwerkingsverbanden, welzijn- en maatschappelijke organisaties en werkgevers. In 2021 is gestart met de uitvoering van de agenda binnen zes thema's. Zo wordt middels een opdracht Onderwijskansen door JES Rijnland, Welzijnswartier en de bibliotheek extra ingezet op toeleiding naar de peuteropvang, de ondersteuning van ouders met doelgroepkinderen, voorlezen en het ondersteunen van leerlingen in de overgang van het primair- naar het voortgezet onderwijs. Ook is gestart met een meer gerichte en stevigere inzet van de JGZ in de school en zal vanaf het eerste kwartaal 2022 het wijkteam in de school worden ingezet. Hiermee worden problemen eerder gesignaleerd en wordt specialistische jeugdhulp waar mogelijk voorkomen. Per 2022 is op het gespecialiseerd onderwijs, vanuit de regionale inkoop, gestart met één collectieve jeugdhulpaanbieder die alle hulpvragen afvangt. Daarmee wordt hulp dicht bij de leerlingen georganiseerd. Maatschappelijke ontwikkeling en talentontwikkeling zijn voor scholen, leerlingen en andere partners ook een belangrijk thema. De Schoolkunstcommissie is voortgezet en er is meer aandacht gekomen voor natuur en techniek. Onder andere door de inzet van Natuur om de Hoek, een project van Naturalis, het Natuurcentrum, de scholen en de gemeente samen. Om de verbinding tussen onderwijs en arbeidsmarkt te versterken, is een lokale werkgroep opgericht met daarin het onderwijs, bedrijfsleven en de gemeente. Hierdoor zijn onder andere meer leerlingen aan een stage geholpen. Veel organisaties maken zich als gevolg van corona zorgen over het welbevinden en de onderwijskansen van leerlingen. Daarom zetten alle scholen hun ontvangen NPO (Nationaal Plan Onderwijs)-middelen in. Ook de gemeente heeft in december 2021 middelen ontvangen om hierop in te zetten. Samen met de organisaties is besloten dat deze middelen besteed worden aan de versterking van de acties uit de onderwijsagenda, met name op de thema's passende onderwijsplek, onderwijskansen en maatschappelijke ontwikkeling. Voor de planvorming en de uitvoering hiervan is een werkgroep opgesteld.

De indicatoren rond voortijdig schoolverlaten worden door partners, zoals het Regionaal Bureau Leerplicht, herkend. Het percentage jongeren dat in 2020 terugkeerde naar onderwijs is tijdelijk gedaald als gevolg van corona. Jongeren waren minder gemotiveerd om terug te keren met digitaal onderwijs. Inmiddels stijgt dat percentage weer. Daar wordt ook actief op ingezet door het Regionaal Bureau Leerplicht.

De indicatoren voor bereik en deelname van (doelgroep)peuters aan voorschoolse voorzieningen wordt ieder kwartaal door de peuteropvangorganisaties, jeugdgezondheidszorg en gemeente geüpdatet. Deze cijfers worden ieder kwartaal met de samenwerkende partijen besproken.

6.3 Analyse en acties

Zijn de gestelde normen nog steeds haalbaar volgens de partners?

De partners in het jeugdhulpdomein geven aan dat het behalen van de gestelde normen in 2023 een uitdaging is. Door de coronamaatregelen, het tijdelijk sluiten van de scholen, de beperkingen voor wat betreft ontmoeting, zijn er zorgen om het welzijn van de jongeren en hun gezin. De wens om de doelen te behalen blijft echter bestaan. Het behalen van de doelen is mogelijk wanneer er sprake is van een structurele, constructieve samenwerking met andere

partners, waaronder het wijkteam. Tijdige op- en afschaling van casuïstiek en het wegwerken van wachtlijsten is daarbij van groot belang. De preventieve partners noemen ook dat er voldoende actieve vrijwilligers beschikbaar moeten zijn.

De normen voor voortijdig schoolverlaten zijn volgens de partners haalbaar. Door corona zijn er tijdelijk meer voortijdig schoolverlaters geweest, maar dit aantal daalt nu weer. De verwachting is dat de doelen uit het VSV-programma, ondanks corona, worden behaald.

De normen voor bereik en deelname van doelgroeppeuters wordt ieder kwartaal besproken met de betrokken partijen. Eind 2020 is tijdelijk een dip geweest in de cijfers door de lockdown van de voorzieningen. Met de partijen wordt ingezet om de beoogde cijfers in 2023 te halen. Dit wordt vooralsnog haalbaar geacht.

Welke belemmeringen zien onze partners?

De coronamaatregelen en de onzekerheid over de duur en het effect hiervan met betrekking tot de toekomst zijn veelgenoemde obstakels. Voor sommige partijen gaat de coronacrisis gepaard met een afname van beschikbare vrijwilligers. Er is behoefte aan meer verbinding met vrijwilligersorganisaties om nieuwe aanwas van vrijwilligers te krijgen. Ook is er behoefte aan minder wisselingen in de coronamaatregelen en meer perspectief op hoe zaken in de toekomst doorgang kunnen vinden. Een andere belemmering is dat de oplopende vraag naar jeugdhulp leidt tot wachtlijsten in de gehele keten. Budgettekorten in de jeugdhulp (een landelijk probleem) en personeelstekorten (ook een landelijk probleem) zijn daar ook debet aan. Het terugdringen van de wachtlijsten is een prominent genoemde oplossing. Daarnaast zien partners voor zichzelf een rol om de triage aan de voorkant steeds beter en scherper te organiseren. Voor het onderwijs geldt dat ook dat corona veel onzekerheid met zich meebrengt. Door de inzet van NPO-middelen worden de onderwijsvertragingen ingehaald die kinderen opgelopen hebben tijdens de coronapandemie. Met de gemeentelijke NPO-middelen worden activiteiten ontplooid om vaardigheden van kinderen op cognitief, executief, sociaal en emotioneel vlak te stimuleren. Hiervoor wordt samengewerkt met scholen, kinderopvang, (jeugdgezondheids)zorg, bibliotheek en andere lokale partijen. Het starten van activiteiten kan slechts wanneer de school geopend is. De steeds terugkerende lockdowns zorgden ervoor dat er zaken niet (normaal) hebben kunnen plaatsvinden. Daarnaast is het een uitdaging om de kwaliteit op peil te houden doordat er personeelstekorten zijn binnen de kinderopvang- en onderwijssector.

Welke algemene conclusie trekken we over deze MAG-opgave?

De MAG-opgave heeft een valse start gehad in verband met corona. De opdracht en doelen zijn helder bij de partners, maar de invloed van corona op de doelgroep en deze partners is groot. Er is wel een verschil in partners met betrekking tot flexibiliteit. Sommige partners zetten ondanks de maatregelen in op individuele begeleiding, werken digitaal of werken meer vindplaatsgericht. Andere partners doen dat niet of minder, of stoppen tijdelijk activiteiten in verband met de coronamaatregelen.

Positief is wel dat de creativiteit en innovativiteit van de partners naar boven is gekomen. Er wordt vanuit de MAG-partners (onder preventie en vroegsignalering) zeer intensief samengewerkt tussen partners onderling en met het wijkteam. Zij voelen allen de noodzaak om de doelgroep zo goed mogelijk te ondersteunen. Er ontstaan hierdoor samenwerkingsrelaties die het liefst ook in de toekomst verder worden vormgegeven.

Het Welzijnskwartier zet in op ambulant jeugd- en jongerenwerk en individuele begeleiding, dat is erg positief. Een slag kan nog gemaakt worden in de samenwerking met het wijkteam en met de ondersteuning richting het niet-professioneel jeugd- en jongerenwerk.

De uitvoering en voortgang van de Katwijkse onderwijsagenda verloopt volgens planning. Met de aanvullende NPO-middelen die de gemeente ontvangt kan de uitvoering nog meer worden verstevigd, met name rond de thema's passende onderwijsplek, onderwijskansen en maatschappelijke ontwikkeling. Het oppakken en het daadwerkelijk uitvoeren van de activiteiten is afhankelijk van welke mogelijkheden er zijn om elkaar te ontmoeten en externen binnen de organisaties toe te laten.

Zijn aanvullende acties nodig?

Gezien de grote zorgen rondom het welzijn van jeugdigen en hun gezin door de gevolgen van corona, zien wij de behoefte in ondersteuning van deze doelgroep groeien. Om nog meer te kunnen inzetten op preventie en vroegsignalering zou ervoor gekozen kunnen worden om hiervoor meer geld beschikbaar te stellen. Tegelijkertijd zijn veel andere opdrachten ook al bedoeld om bij te dragen aan preventie en vroegsignalering. De keuze om meer geld naar deze opgave te schuiven is een afwegingsvraagstuk in het licht van (het financiële kader van) de gehele MAG. Hier wordt later een keuze in gemaakt.

Aanpassing van de normen op dit moment is niet nodig. Intensiveren van beleid ook niet, aangezien al veel beleid op jeugdhulp is ingezet. Wel kan bij het uitvoeren van het beleid meer worden geïnvesteerd in de onderlinge samenwerking, waaronder het wijkteam en de niet-professionele organisaties. Begin 2022 wordt hierover met alle partijen bij elkaar gesproken en waar mogelijk leidt dit tot een aangescherpte MAG-opdracht. Verder is er noodzaak om de wachtlijsten weg te werken. In dat kader zijn en worden ook acties ondernomen. Zo is voor dit jaar met behulp van de coronamiddelen tijdelijk extra inzet georganiseerd.

Met de aanvullende NPO-middelen wordt extra ingezet op de uitvoering van de onderwijsagenda, waarbij de inzet van het wijkteam in de school speciale aandacht krijgt. In overleg met de schoolbesturen zijn samengevat de volgende gemeentelijke bestedingsdoelen geformuleerd:

- Extra Jeugdhulp (en gericht inzetten op scholen met zware problematiek)
- Inzetten op lichte problematiek om te voorkomen dat de wachtlijsten Jeugdhulp verder oplopen
- Hulp bij somberheid, depressies en middelengebruik
- Samenwerking zorg en schoolmaatschappelijk werk op de scholen
- Inzetten op leerhouding / vreedzame school / Kanjertraining
- Huiswerkbegeleiding

- Start van Zomerscholen in Katwijk
- Inzet op motorische experts
- Naschoolse activiteiten: sport, spel en cultuur
- Het organiseren van sociale ontmoeting

7. Slot

Vervolgstappen

In deze voortgangsrapportage MAG staan aan het einde van elk hoofdstuk acties benoemd. Dit is de richting waarin we met de organisatie en de partners willen verder gaan. Sommige acties kunnen nog wijzigen omdat de komende maanden alle informatie bijeen wordt gebracht om de richting voor 2023 definitief te bepalen. Het betreft niet alleen de kwantitatieve en kwalitatieve informatie uit de voortgangsrapportage, maar ook informatie over hoe we het MAG-subsidieproces verder kunnen vereenvoudigen en verbeteren ten behoeve van 2023 en verder. Daar wordt momenteel aan gewerkt. Het bijeenbrengen van alle informatie mondt uit in een nieuwe subsidieregeling MAG waarin de inhoud van de opdrachten, het proces van aanvragen en het uitvoeren van de opdrachten voor de komende jaren wordt beschreven. Ook het beleid op verschillende thema's wordt op basis daarvan – en waar mogelijk – aangescherpt. We zullen ons hierbij steeds afvragen wat haalbaar en realistisch is, niet in de laatste plaats voor de partners die in deze coronaperiode veel hebben te verduren.

Doorgaan op de ingeslagen weg

Het werken met de MAG en de nieuwe manier van sturen op maatschappelijke doelen en subsidiëren van initiatieven die aan deze doelen bijdragen, is voor de gemeente en de maatschappelijke partners een veranderingsproces dat tijd kost. Zo'n verandering is niet in één jaar bereikt, het is een proces dat in ontwikkeling blijft. Dat doen we samen met onze partners; de organisaties en verenigingen. De effecten zullen na een aantal jaren zichtbaar zijn en dat vraagt doorgaan op de ingeslagen weg en vertrouwen blijven geven aan de partners dat we samen het beste voor de inwoners organiseren. Volgend jaar zal er weer een nieuwe voortgangsrapportage verschijnen.